

5° 12'

(1)

فاس العلوم وال المعارف

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E. 899

في ١٢ ربيع الاول ١٤٨٧

سحاقي

علوم عربية و علوم

أو خارجية - عدد ٢٥ - آذار ٢٠٢٣ (دراهم ٢٥)

كتابات علمية و أدبية

همنزه مملوکة

TDV İSAM
KütüphaneSİ Arşivi
No ۲۵. ۹۹۹

(آ)

همنزه ممدوهه . عربی ده برجی حرف همنزه در . همنزه الف متحرک در الف ایله همنزه که فرق وار الف حروف سبعه ردیغه دن (شخذه ظفالا) لایی چکن ساکن اولوب فقط لاحق اولدیغی حرفلک قیحه نتیله سنه علامت در حروف هجاءدن یکرمی سکز برجی حرف در لام الف (لا) تسمیه اولنوراما مراد الف ساکن اولوب اولنده کی لام (ل) بمراد الف ساکنه که علامت اولدیغی قوت صدایی اداء ایچون یازیلور وتلفظ اولنور یوقسه لام (ل) حرف یوقاروکی حروف ایچنده پکمشدر . دنیاده اوچ لسان وار که آتلرده الف موجود در ۱ عربی . الف یکرمی سکز برجی حرف در لام ایله ضبط اولندر (لا) ۲ حبشه . الف اون اوچبجی حرف در کذا لام ایله (لا) ۳ رینیق . الف اوچبجی حرف در کذا (لا) بونلردن بشقده لسانلرده الف مخصوص اویلایوب آتجق بور برجی حرف وار که اوله داخل ایسه همنزه ممدوهه سسی ویردیرو لاحق ایسه الف ساکنه اویلور . (همنزه مفتوحه فصلنده الف کله سنه منراجعت)

آ..... ترکجه صوت تعجب ، قادینلرک «آبو» کله سی بومقوله دن اولق کرک که (آ) عجائب (بو) بو بوله می یاخود بو بوله اویلور می کی بر تقدیرده . بعض ا صوت زجر در اکثريا صیانی منع ایچون زجر اداسیله آ دیول . عربی ده دوه سوریسنه مخصوص صوت زجر اولدیغی کی بعض ا ذیروح و بی روح اشیادن مسموع صوتی حکایه اویلور آ..... فارسی ده اصلی آیی یا کی چاغر ش دعوت ایدش در آ..... لسان براهمه و یونان ولاتين ده اکثر کله لراولنه داخل اویلور

ادات سلب در مثلا «آته» کله سی یونانی دن مأخوذه بی اله یعنی الله
اینگز دهه دیک

آ. فن صیده ده مساوات اجزایه اشارت در مثلا طیب اجزایی یه یازدیغی
رچته ده بیا خوده بیا زسه «هر جو هر دن مقدار مساوی» دیک
فرانسز سکه لری او زرنده A حرف که کوریلور «ضرب فی پارس»
مرادر . یولیچه اوراق او سته یازیلان یا لکر . A قبوله اشارت و P
پروتستویه یعنی عدم قبوله نشان در .

(آ)

کله فی الاصل اسکی جرمان لساننده ماء معنا سنه اولقله بعض
انهاره عبا اویلشدرا حالا روسیه ده آنهری واندان نام قصبه بی اسقاء ایدن
دره در که ۲۳۰ کیلومتر مسافه قطع ایتد کدن صکره ریغه کور فریزه دوکیلور
فرانسده ده آنهری سنت او مر دن چکن دره در که غراولن ده ماش دکزینه
منصب اویلور جریان ایتدیکی مسافه ۴۸ کیلومتر در
اسویچر ده و هو للاندا و کذا پروسیاده آ . . . اسنده کوچک کوچک
دره ل چو قدر

آ... نهر معنای اشعار ایچون خیلی اسمای آخرینه الحاق اویلش در
متلا بولدر - آ . . . ترہ در - آرسی ده نهر لر در . ذکر اویلور .

اسکی جرمان آها کانتوس آق بیا خود آخ لاتین آقا
غوث آوا فرس آب شوکله لرک فی الاصل اتحادی انکار
او لنه ماز دها تعمیق نظر اویلور سه آ ایله عربی ماء و غوئیق آوا
ایله ساقسون وا و شمدى انگلیز وا تر و کدا آ ایله
فرانسزجه او (ضمه ثقیله ایله قوزننده) و ترکجه سو و شمدى صو
کله لری دخنی فی الاصل اتحاد ایدر (وادی کله سنه دخنی منراجعت)

(٤)

قاموس العلوم والمعارف

﴿آء﴾

TDV İSAM

Kütüphanesi Arşivi

No 2E 899

عربی . ارض نجدہ مخصوص سرح نام شجر کا او زومہ بکر
و صاری رنگلی یمیشی . اکل اولنور لذیدندر . ادویہ یہ دخنی قاتارل و انکله
دری دیاغت ایدرل عربی ده بومیو ایله دباغته اوء دیرل واجوف
واوی کبی تصریف ایدوب متلا ماضی متكلمه اوء (قلت کبی)
واسم مفعولیہ یعنی سرح نام شجر ک آء دینلان ثمریله دیاغت او لمیش
دری معنائندہ مووے دینور (مقول کبی) (سرح کلمہ سنہ مراجعت)

﴿آب﴾

عبرانی ده شهر قریہ دن اون برجی ماہک اسمی در اشو ۵۶۳ سنه
عبرانیه سنک آب شهری ۲۹ ربیع الآخر سنه ۱۲۸۷ جمعہ کونی بدأ ایده جنکدر
او تو زکون . حالا سریانی لر آب دیرلر بوماه اغستوس دیدیکمزایسہ ده
انجق ایکی فرق ایله بری عبرانی و سریانی اغستوس یعنی آب قریہ اولوب
دیکرلر ک اغستوس دیدکلری شمسیہ در ایکنچسی عبرانی ده ابتدای سنه
تسنی دیدکلری تشرین اول او لدیفدن اغستوس اون برجی آئی در
فرنکی ده اغستوس سکن بھی ماہ زیرا ابتدای سال کانون نانی در تاریخ
رومی ده یعنی اسکی رومالیلر حسابنده وحالا باب عالی و روسيہ اعتبار لزندہ
اغستوس النجی ای در

﴿آب﴾

کیما اصطلاحنده جیوه یہ اطلاق اولنور کیما کران جیوه یہ
۳۲ اسم ویرمشارا یدی که شونلور آب آبک سیاب آبقد
فرار ابوالراوح اصل ام الاجساد پرندہ تیر تاقب
جوهر (جیوه) ژیوه نیق حل الذهب حی الماء روح روحانی
رجراج زاووق نعم زستاره سحاب النور طیار
عبد عطارد عین الحیوان غبیط غبان کریزندہ
بن لجاج

(٥)

قاموس العلوم والمعارف

﴿آب﴾

علم طب فروعندن بحث حیات اصطلاحنده جنینک مسجی مایعہ
اطلاق اولنور جنین رحم مادردہ بزار ایله محاط اولوب بوزارک ایمی
سوت رنگنده برصو ایله مملودر بوصوده جنینک نازک بدنی بالق کبی
حالقانقده اولوب خارجدن عارض اوله جت تضییقات مولهدن
محفوظدر وخارجدن بطون مادرک بجسمہ طوقوشماسی و جاشناسی کبی
عارضه ایله جنین اور سه لمن و خصوصا بومایع طرق ولاتنی تھیہ ایلر

﴿آب﴾

صو دیدیکمزیال شفاف که سطح ارض ده موجود بالجله
اجسامک الاک مبذول و مبارکی در . آب قلیل بی رنک کثیری خضرته
وزیتونی یه مائل لون ده کورینور بی رایخه در وعل العموم طعمی یوق دکلدر
 فقط ذوات الطعم دن معدود او لاجق درجه ده دکل . بوندن سکسان
 طقسان سال اقدمه دک بسیط و عنصر ظن او لتشدی .
 تالیس دیشیدی که هیولای موجودات عنصر مادر اون ید بھی قرن
 میلادی ابتداسنده اوروپانک اکابر فلاسفه سندن اولوب فرانسه دولتی
 طرفندن مصدره قونسلوس ایکن اسان و عادات عربیه یی تدرس ایده ایده
 عرب کبی اولان موسیو «بونوا» تالیسک میلادن دنی یوز سال اقدم
 سویلش اولدیفی قول کمته یی تجدید ایتدی ظن ایدر که جله موجودات
 بطن بحر دن چیقمش یعنی صودن پیدا اولش اولوب تحولات متواشه
 ایله قالبلر دیکیشہ دیکیشہ شدیکی صور تاریخی بولش اوله . مشهور طبیعی
 «لامارق» دخنی بویله زعم ایدر . (اسمی مرقومانه مراجعت)
 ۱۷۸۳ تاریخ میلادی ده نیس لی «قواندیش» و پارسلی «لاووعازیر»
 صویک بسیط اولایوب ایکی جزء دن مرکب اولدیفی اثبات ایتدیلو
 و جز عزلدن بری طبیعته اصل الحامض اولدیفندن بومعنایه دال او قسیخ

و دیکن اصل الماء او لدین هیدر و جن کلمات یونانیه سیله تسمیه قلندری او رو با یکیا کری اصل صویی بالتحلیل یوزده ۱۱۱۱ او قسیمین و ۸۸۹ هیدر و جن بولدیار . (بوقلمه مراجعت)

صو فی الطبیعة جامد و سیال و غاز شکلرند کورلکده در جامد شکلی بوز طولو قار . سیال میاه بحر و نهر و خدیر . غاز صورتی هوا عده او لوب تحولات امن جم هوا یاخود تضییقات آیله قار و یانهور و دیکر صورتی بری قابل بخار .

TDV İSAM
Kütüphaneleri Arşivi

منزاج هوا منقسم مائة (سانتیگراد) مقیاس حرارت آیله ار ۴ ایکن ۲۵. ۸۹۹ مکعباً عشر متر ماء مقطار کثقلی برایته او لوب مقیاس اشاغی یوقاری او لدیقه ثقلت مختلفدر (آب مقطار کله سنه مراجعت) بوز صودن خفیقدر آنکچون صویه باطمیاز . مقیاس من بورا آیله ۱۰۰ حرارتده و عادی تضییق هواعی تحشیله صوغلیان ایدر و سرعتله تبخیر ایلر (تضییق کله سنه مراجعت)

بابجه آب طبیعی ده ایچنده تعیش ایدن حیواناته لا بد اولان هوا موجوددر بو هواه تنفسه علی العموم هوای نسیمی دن زیاده صالح در . صو طبیعی اوله رق خالص بولماز ایچنده البته اجزاء اجنبیه وار

عامه هنگ معلومی بوسئله ذرکه صابونی چابق کوپورتان و سبزه یی ایو پیشوران چوشربه صالح در . تخلیل او لنش آب خالص شربه اصلح دکل در . هر حالده ایچمکه الورشی و خوش اولان صوبر مقدار مناسب طوی خصوصاً هوای حاوی اولان صودز .

چامور آیله یاخود ایچنده مواد حیوانیه انحلالیله بوز لمش و قوقدش اولان صوکوردن سوزیله رکه تصفیه او لتور یعنی کور سوز بکدن پکمکله معده قبوله صالح اولور .

صویک اکثر منافعی هر کسه معلوم در . صویک خادم حیات او لدیغی علی بخت حیات ده اصولدن در (مراجعت) هله فن تدبیر مزد ده

و صنایع ده منافعی بی شمار در جامد شکانده ایکن مبردز تبریدک نیجه صنایع احداشه باعث او لدیغی تعزیفدن مستغنى در سیال ایکن اجسامی سوق ایدر و تخلیل ایلر بخار حالتده اجسامی تحریک ایدر واپورلر و ماکنه لاشه بو تحریک آثارندن در .

صویک داخلدن و خارجدن استعمالی نیجه اصر اضه دواعده حتی ۱۸۲۸ سال میلادیدن برو نمیچه ده یالکن صوایله مداوات طب مخصوص او لوب آوستزاده (غرافیج) و پرسیاده و فرانسه ده بو طریق او زده متعدد طب علی مکتبی تشکیل او لمشدر . صفویق صو حاملی و متنوع احتقالنر بوعلی دن مستفاددر (طب . مداوات بالمه بختیارینه)

فقه اسلامی ده صویک احکامی وار در (طهارت . ماء . ماده لینه مراجعت) ماء مطلق ماء مقيد و میاه کی عربی اسمه اصطلاح اولان صوری میم حرفه برا قوب بورا ده آب کله سنه اضافه اسکی و یکی بعض صوری و بعض اسامی بی ذکر ایده لم

آب افریقیان * آب فرس آب قبط آب چین آب غرق آب مکسیقیان دخی دیلر . صاج صویی در که بربل صاری یا پیاض صاصی سیاهلا تقو ایجون قوللاتورلر . مضرشی در استعمالن دن حذر اولنه چونکه بوصو ملح فضه مخلی در بوملحی کوشی خالص تیزاب ایچنده حل ایدوب آلورلر دیک که بوصو تیزاب آیله کوش پاسندن عبارت در صاصچاری فنا ایده جکنندن بشقه باش در یسنک نسبجنی دخی بوزار .

آب آرمانیاق * باش صولن دن در برآدمک مثلاً ده پسی او زینه دو شکله یاد یکر سیله باشی ظاهر دن زده نسنه آرمانیاق صویکه او غارلر غاسقونیاده آرمانیاق هلکشہ نسبت او لتور . اعمالی جوز بوا قرنفل

دارچین نارچیکی یعنی بونلری بزم کیا کر لرک کل و شمیدیکی لرک اکڑیا
شراب روحی دیدکاری لیه ابیقدن تقطیر ایدرل حاصل اولان آب مقطر
اشته آب آرماتیاق دیدکاری در .

TDVİSAM
Kütüphane Arşivi

No ۲۶۸۹۹

آب اثیری و کافوری * بدرهم کافوری ۳ درهم لقمان روحنه
حل ایدوب ۵۶ درهم صویه قارشیددیزلر

(٩) قاموس العلوم والمعارف (١٢٦)

اورو پا اطباسی پیشنه تصویروار . بو ریکی صودر . باریطه نام معدنده
کشف اولنش و باریطوم تسمیه قلمش اولان معدن بسیطک حض
اخیری حامض قلوری اخیره حل ایگله استحصال اولنور فی ۱۸۱۸
میلادی شارد نام کیما کر بولشدیر . بوصوده اون و رایحه یوق . چوچه
استعمال اولندقده یعنی متعدد اجسامه تماسی حالتنه او قسیمندن قورتیلوب
حادی صواولیویر .

آب بادرنک * ملیسا صویی اوغول اوئی صویی مصلح معده
وملئم جریحه خصوصا آفات عصبیه یه پک مفیددر کیفت اعمالی بزنه
اوغول اوئی یا پراغنی تازه ایکن تقطیر ایدوب صویی شکر شربیله
ایچرلر قوریسی دخی قاینادیلوب ایچیلور سه ده خاصه تازه سنتگه در
اورو پاده اوغول اوئی صویی دیدکاری شویله اعمال اولنور مثلا
٨ درهم اوغول اوئی روحی و بدرهم دارچین روحی و ببریه و کیک
و ٢ درهم جوز بوا و کشنش روحلری و بدرهم تازه آئیسون و کویکوا اوئی
وزوفا و تیش اوئی و سنبل خشایی و قرنفل روحلری و ٤ درهم لیون قبوغی
روحی اشته آورو پاده آب بادرنک بوارواحد تنساب مذکور اوئنه
ترکیندن عبارت

آب باران * افغانستان ده کابل مضاها تند سه یاران کېی وا زاحیه ده
مشهور سیرکاه اسمی در

پیت

اکرچه جای خوش کابل آب باران است
بهشت روی زمین خواجه سه یاران است

آب برک * اسریبی که قورشوونی دیدیکمز رنک (رنک کلمه سنه)

آب الیام * طب قدما ده یاره اوکولدیجی صو اطبای متقدمین
بعض اوتلرده یاره لره مر هملک خاصه سئک وجودنه قائل اولنغلزندن
بو بیولده اوتلردن میاه استخراج و ترتیب ایتشلدی ازان جله آب
سویس * واسویچره چایی دینلان صوکه آلب طاغلزنده حاصل یرلو
لساننده (آلان) فالطربانق دینلان عطر اوشن دن استحصال اولنور
فالطرانق کل ده نقاعه سندن عبارت در شمیدی بویله صولرا استعمالی یوقدر

آب انجماد * طوز دیک طوکوب بالور لنان اجسماده کی ماء خنی
بوصو اومنللو جسمک اجزاء ذاتیه سندن دکلدر یعنی جسمک وجودینه لابد
جزء دکلدر مثلا طوز آب انجمادی ضایع اولسه ینه طوزدر . بعض
جسمدن عادتا حرارت ایله واکثر اجسمدن یوز درجه حرارتله ضایع
اولور (انجماد ماده سنه)

آب او قسیمنی * صوایله او قسیمن دن بر ترکیب متناسب آثار بجیمه سی
واردر . مواد حیوانیه یی بوزار چوریدر . اسکی که منه رسملری بوصو
واسطه سیله تجدید ایده بیلورل حتی اسکی یاغلی بویا لوحه لری بیله بونکله
تازه لنور یکی یا پلش ظن اولنور فرق اولنماز . بوصویک طبا بت ده
حسب الایجاب الیاف و اخلاقاطی تسبیح ایجون استعمال اولنماسن دائز

آفا جلوك اياقلرينه روزكار ايله تقديم ايدي
آفا جلوك اياقلرينه روزكار ايله تقديم ايدي

آب تسکین *** طب ده مسکن وجع و اضطراب هدا و امان ادویه
صنعتن در خارجدن ملين و محلل و داخلدن دافع عفونت کبی استعمال
اولور نوشادر و محلل کافوري و طوزلى صوی ترکیدن عبارتدر

تیزاب *** آب تیز آب ملک المعادن دیدکلری که اصطلاح
کیما کران ده ملک المعادن تسمیه قلسان آلتونی تحلیل خاصه سفی حائز
تیزاب در (کزاب) آلتونی تحلیل ایچون تیزابی عرب کیما کران اختزان
ایتدیک شیمی سزد ر فقط کیم اختزان ایتدی دیدکده بودنی جابر نامه
اسناد او تقدده در ترکیبی تیزاب خالص دیلان حامض اخیر کهر جله در
طوز روی (آسید قلور هیدریق ، روح ملح داخلن) ایله منج ایلکدن
حبارت شیدیک اهل کیما بروجه مذکور طوز روی قولانورل
اسکی کیما کران تیزاب خالصه صوقات دقدن صکره (تیزاب همزوج)
بزمقداره ربیعی قدر ملح نوشادر علاوه بیله استھضار ایدر لردی اهل فنه
خف دکلدرک او رو بالیلرک قولاندقاری روح ملح داخلن و هر بلرک استعمال
ایلدکلری ملح نوشادر و کذا ملح بحری هپ برقوت و تأثیره در بو تیزاب
فن کیما ده قیمتی بر محال در آلتون و پلاتین و بالادیوم (کشف جدید
معدن سفید) که تأثیر حومه صه مقاومت ایلمه معادن در تیزاب ایله حل
اولور تیزاب ایله حل اولمان معدن ملح قلوره منقلب اولور

تیزاب همزوج *** ایچونه صو منج اولنمیش تیزاب خالصدن هبارت در
اکثریت او زرde درجه ده اولور آلتون عیاری اکلامق و جوهر قیمتی
سنگ محلک ده امتحان ایلک ایچون قیومی لر قولانورلر باقر و بوکی
حل اوحدلری او زرنده رسمله، بیدرمک ایچون حکاکلر دخنی استعمال ایدرلر

آب بن *** سواد الحکام جوز صعی کنه و قوف جوز
اغاجلرینک کوکلرنده حاصل صمع کبی مایع لنج
آب بوطوط *** ایسون قرنفل دارچین دن مقطسر نقوع در که عنی
نقاعه سیله معطر قیلوب یش صوی او لق او زر آغز جالقارلر . موجدی
اولان قرن سابق ده مشهور تیشجی بوطوط نام ذاته مضاف در . غرغه
ایچون دکلدریالکن داخل و جندده آغز جالقامق ایچون در
آب بیکران *** اخزوکوب (مراجعت)

آب تبرستان *** طبرستان ده بريطاغدہ معروف بچشمہ روان اسمی در
مثال ده مشهور در که او چشمیه برا آدم سس ویرسه کسیلور او آدم
اورادن دفع او لمیجه آقاز

آب تبریه *** اردن ده طبریه قصبه سندہ مشهور بچشمیه دبلر
مثال ده دینور که بچشمیه بیدی سال اقاریدی سال قورر في الواقع
چوق چشمہ لرو چوق پیکارلر مع اومدر که مدت معلومه آقار صکره
کسیلور اکریسٹک جریان و اقطاعی اوقات معینه ده: ر بونک سبیی
طااغلوره بريطاق قدرت کوپلری وارد رکه یانگورلر بوکوپلرده ایلکلکلور
وصوکوب دیندن يول بولوب یرالشدن جریان ایدرده مثلا او و منک
برطر فندن پاطلار خلق او محلی پیکار عدایدوب و کاه چشمہ بناء ایدوب
مدت معلومه ده صو آکورلر که او مدت کوب ده کی صویک مدت کفایانه دن
عبارتدر نه صنعت در که قیش یانگورلرینی کوپلرده صاقلا یوب ایام
صیفده صوسز او والر خلقنده صوویر اشته بو اول قدرت در که
دکرلردن اجزاء مائیه دی هوا یه جذب ایدوب صوسز بولیده دکی

آب تانیه * تیزاب در درجه تانیه بواسمده ایک صو معروف در (۱) قیومی تیزابی که خالص تیزاب دینلان حامض اخیر کهر جله یه صو من جیله درجه تانیه یه دلک ضعیفلادش در (۲) نقاش آب تانیه سی قلیه کولنک صوی در نقاشلر یاغلی نقشلری سیلک و تطهیر ایلک ایچون استعمال ایدرلر

TDV SÂM

Kütüphane Arşivi

No 2E.899

(۱۳) قوشلگی شمیدیکیلرک قهوه الی وقتی اولش (طعام و ییک ماده لرینه)

آب حیات * اسلام و فرنگ اصطلاح‌زنده مختلف معنالردر اسلام اصطلاح‌زنده آب حیات آب حیوان آب حیات آب خضر (آبدستان علی‌ماهی شمس اللغات) هپ‌بردر شوکه مثادره ظلمات‌ده برچشمئه موهمه اولوب آندن ایچن طول حیات صاحبی اولور خضر والیاسه شربی نصیب اولدین‌گدن الی يوم القيامه سی ایشور صحیح متصرفه اصطلاح‌هاتندن اولوب علم‌الذن معناسته اطلاق و بوباده خضر کبی بسط قلب‌دن کنایه اولق اوژره امثال تصویر ایدرلر کمال اصفهانی

در کلاک توسر غیب مضمر در لفظ توآب خضر مدغم
و کاه عشق الہی دن کنایه اولور شراء اصطلاح‌زنده دهن معشوق دن
کنایه در و بعضان طبق معشوق مراد اولور فرنگ اصطلاح‌زنده
آب حیات مسکرات دن عرق در ساقز راقی سی و قویاً راقی سی و دیکر
انواعی وارد (عرق کله سنده)

آبخست * آبخوست آبخو شول آطه که صوباصمش
ایچنده تعیش ممکن دکل

آب خور * تدبیر حیوانات اصطلاح‌هاتندن . صویوره‌سی عربی ده
عطن و هندی ده کهان دیلر شول صوبوین که اوراده مواشی و نعم
یعنی اهلی حیوان یتاقلری اوله

آب خورشید * قدمای شمیپستان اصطلاح‌زنده حیات دیگدر که
تجلىء روحي فیض شمسدن عبارت زعم ایتدکلرندن حیاته

آب تانیه * تیزاب در درجه تانیه بواسمده ایک صو معروف در (۱) قیومی تیزابی که خالص تیزاب دینلان حامض اخیر کهر جله یه صو من جیله درجه تانیه یه دلک ضعیفلادش در (۲) نقاش آب تانیه سی قلیه کولنک صوی در نقاشلر یاغلی نقشلری سیلک و تطهیر ایلک ایچون استعمال ایدرلر

آب چرا * قهوه الی . کونده اوچ که اکل وارکه قهوه الی قوشلگی بیک تسمیه اولور بزده و دنیانک هر طرفه زمان قدیم ده و حالیا بویله در مثلا اسکی النوزه آرسطون (قهوه الی) دورپون (قوشلگی) دینپون (بیک) و اسکی رومی لوده جنتا کلم پراندیوم سنا موجود ایدی که بیک آفر قوشلگ آندن خفیف و قهوه آلتی دها خفیف حاصلی بزده کی کبی ایدی رومیلرک صوک و قتلرنده بنم بعض محلارنه موجود یتسولق کبی قومسازیو علاوه اولنشیدی حالیا اوروپاده دخی اوچ در لکن موقعه وازنده یه کوره اوقات طعام مختلفدر اسلامده شوفضیلت وارد رکه طلوع شمسدن اقدم قهوه الی ایدرلر بونک صحبت و کارجه منافعی مسلمدر بوفضیلته باعث ایسه صباح نمازینه قیام فرضیتی در اوژرینه کونش طوغدرمیان و طلوعدن اقدم قهوه الی ایدن قوی البینه و درست فکر و معرا اولور ممالک اسلامیه شوفضیلت دخی وارد رکه اکثر عادات ده اولسادیفی کبی قهوه آلتی و قوشلگ و بیک و قتلرنده دخی موده و سکبار مقلدکی یوقدر حتی پادشاه قنی ساعت ده قهوه الی ایدرمش تقليید دکل کیسنه ارایوب صورماز فرانسنه ده بربجی فرانسوا و قشنه زوالدن اوچ ساعت مقدم قوشلگ وزوالدن صکره ساعت بش ده بیک بیزلردی اون درد بجی لوی زماننده بیک تام وقت زوال ده بیک موده اولدی شمدى لرده تیاترولر و قهوه خانه لرو اکلنجه یرلری کچه و قتله اویومق قضیه صحیه‌سی ترک ایدیرمکله صباح‌لرین قالقان بولنماد یغندن اسکیلرک

(۱۴)

آب‌خورشید دیرلودی

ناموس‌العلوم و امام‌ارب

TDV ISAM

Kütüphaneleri Arşivi

No ۹E.889

(طوفان کله‌سنه)

آب‌خیز

آب‌دار ^{* نباتات} براوت اسمی در که خرمایق صنعتین

آب در ^{*} دکر صوی ^{*} لذتی طوزلی و براز آجی و معده بولاندی پیچ رایحه‌سی شخصوصا سواحلنده کریه برازل زوجتی دخنی وار دکر صوی تحلیل اوونسه امللاح کثبه تفربیق اوونور قلورد ^{كبيرت} قلیه مفنزیا ^(لسان‌المزان) کلس و جزئی بروم طوزلی بوملاح یوزده اوچدن درده قدر اختلاف اووندہ بولنور بحر سفید سواحل شمایله‌سنده حرارت هواه ایله تبخیر طبیعی دن ملح آریلیور قالور بوطوزه ملح بحری ^{تسمیه} قلور ملح قلوری ^{صودیوم} دخنی دیرل دکر صوینک تلقائی من ^{۳۵-۴۵} را را الی سواحل ده تلقائی و املاحی اور طهدله نسبته چوبقدر ^{۱۶} قرن میلادی ده حکمت طبیعیمه حلساندن پورطانام ذات میاه بحری تقطیر ایله شربه صالح قیلمق چاره‌سنی و لمشیدی شهدی ^{یدک} اور و پا علساپی الات تقطیری اصلاح ایله ایده امر من بوری تسهیل ایلدیلر واقعا تقطیر عقینده طادسرز اوولور فقط اون بش یکرمی کون تاس هوایه براقلقدده عاد تاصوچشیننده اوولور

^(۱) نقاش و مصادر اصطلاح‌نده رونق و طراوت نقش معناسبه در

نظای

بنیاشی زمان را مرذه داده

۱۰۱۰

قاموس‌العلوم والمارب

(۱۵)

چنان در لطف بودش آبدستی

که برآب از لطفافت نقش بستی

(۲) ادیان اصطلاح‌نده وقت مخصوصه تطهیر معنوی دن ھیارت شرط عبادتدر فقط اسلام دینیه مخصوصه درکه ابتدست سائر ادیان‌ده کی معنوی تطهیر زعمندن ھیارت اولسایوب ظبا هزا دخنی اعضای ظاهره‌ی تطهیر ایدر و طب اقتضابنجه ممالک حاره‌ده حفظ صخته نافع و علل سایه‌نک تجاوزنی دافع در اشته بورا دن اسلام آبدستک یومیه کثرت و تعددی دخنی حکمتسز اوولدیغی اکلاشیلور ادیان‌ده طهارت صغری یعنی آبدست عدد اولان ان شیلری ذکر ایده لم

آبدست هندی ادیان قدیمه هندده آبدست وقتی کونده بزکره صباح و قبل الطموع لکن هندده ادیانک اختلافی قدر کیفت وضو^{الزی} دخنی مختلفدر متلا «سوطرا» دینله صوا ایله يالکز دودا قلرینی مسح کافی «وایسیا» دینله مضمضه بس «خاطریا» ده غرغه لازم «براهمه» ده مبالغه ایله غرغه حتی صوکوسه قدر اینک فرض هیسنده کوره آب‌دستلری غانج نهرندن اویق افضل

آبدست یهود حاچاملره فرض . بونلار آبدستسز حاورایه کیرمکدن و مراسم عبادت‌هه شروع ایلک دن نهی اووندیلر . حاورا قیوسنده وضع اولانان «بحر نحاس» تسمیه قیلدقلری بیوک تکنه بنم جامع شادروانی قیلنندن آبدست الماری ایچون در یهودی دینله آبدستک وقت مخصوصی یوق فقط خیر طاهر عدا ایدکلری حیوانه و کذا جذاملوو برصلو دیکر عال ساریهء جتیمید اصحابی کسانه مس ایلدکلری وقت آبدست فرض آبدست غرق اسکی التوز مشترکلری دینله طعامدن اول

و صکره و ضؤ^{یعنی} ال یقائق تطهیر روح زع اوونردی جسم دستنی تطهیر ایچون اوولدیغی ظن اوئنازدی مطرزی مغرب نام لغندنه «هضمه» کله‌سنے فقط ۱۱ . سقاۃ، معناسله دخنی، تفسه امدا

زین العرب مصاییح شرخنده (اویله خاطر عاجزیده قالمش که) دوه اتی اکل
ایدن مکسنه وضو ایله امر ایدن حديث شریفده کی «وضو»^{TBVSA} کلپسنه
غسل ید معناسی ویر

No 2E. 899
آبدست روم روما میلر استحضار ایتدکلری ماء مخصوصی
سرینگ ایله تطهیر روح زعم ایدرلردى (اوستزال) ماء مخصوصی
عادی صواولوب ایجنه موقده، نسیکه دن ینار او دون الوب طالدیرمقله
طهور و مبارک عدا ایدرلردى ياخود دکر صویندن آکوب ایجنه زیتون
ودفنه ورعی الحمام پیراقلری آتارلرو چورطه دخی قاتارلردى روملر
چوجقلرینه طوغندقدن برقاچ کون صکره بوماء مبارکلریندن سرپرلرمش
آبدست قاتولك هر کایسانک قپوسنده پاپاسک دماء او فورمش
اولدیغی صوواردرکه کایسا یه کیرن قاتولك پارماگنی اصلادوب یاشیله
آلنه حاج رسی اشارت ایدر بونکله تجدید تعیید وشرط عبادت طهارت
تائیدیه اعتقاد ایدرلر عادی صودر بعض ایجنه طوز آتارلر بوندن
مرادلری ملح تربیه دن ڪنایه اوله رق کویا حکمت نصاریتک
تربیه سنه اشارت ایش

آبدست مسلمان * شرط صلاة فرائض وضوء درت «یا بهالذین
آمنوا اذا قتم الى الصلوة فاغسلوا وجوهكم وايديکم الى المرافق وامسحوا
برؤسکم وارجکم الى الكعبین» ۱ غسل وجه ۲ غسل یدین ۳ غسل
رجلین ۴ مسح رأس سن وضوء اونا وچ ۵ نیت ۶ تسییه (ال McConnell)
من السلف في تسییه الوضوء بسم الله العظيم والحمد لله علی دین الاسلام
۷ اولا اللرینی ییقامق ۸ مضمضه اوچ کره ۹ استنشاق کندا ۱۰ سواک
۱۱ مسح اذین ۱۲ ترتیب ۱۳ موالات

مستحبات وضوء ایکی ۱ تیامن ۲ مسح رقبه (علی مذهب ابی
حنیفه رح)

آبدستان آبدستان ابدست ابريق الف نسبت ون نسبی
تاکیدا یچون و مکروحیله معناسنه
مشنوی

من خوش کردم که آمد خوان غیب
تک بستان با آبدستان میرسند

(2)

آبدان آکرک برکه غدیر
بوستان

فند تشنہ در آبدان عیق

که داند که سیراب کردغیریق

ایکی درلو او لور بری آبدان طبیعی دیکری جعلی آبدان طبیعی
شول چقوریلر که یاغور ایله یاخود قیناقلر ایله و یانهرک و دکنک چکلمیله
حوضلانور یاغور و قیناق صورینک ایلکلمه سیله اولان آبدانلر
اتربه نباتیه یی و صویک سوروب کتیردیکی مواد حیوانیه مولوسلینی
حاوی او لور بوسیبدن که اهل زراعت او برکه لردن عادتا فشقی کبی
استفاده ایدرلر آبدان علی یا پیلان برکه لر که عربستان ده صو ایچمک
ایچون برکه لر و دیکر قطعه لرده کذا صوبندرلری کتیردرو بالق او ره مکه
محصول یا پیلان حوضلار اورو پاده منابع کسب و تجارت در شویله که
صو آلق و بو شالحق ایچون بندلی و طپالی حوضلار یا پوب ایچنده بالق
بسنلر اوره تورل بالق آولامق مراد او لند قده طپاسنی آچوب صوینی
بو شالتورلر استدکلری قدر بالق آلوب ضاتارلر بویله حوضلر طاغ
ایتلرنده یاخود قیناق قربنده او لق یعنی دائم ایچنے صو آلا بیله جک
موقعده او لق شرط در که بالقلار صویک تجدیله یشا یه بیلوب اوره سونلار
اویله صو بولنیان یارده حوضک دینی بالحق ساللاندر میم
پیوک چاره در

آبدندان * تیشه طیانماز ایصیرلدقده صوکسیلور اولان نیازه
ولطیف میوه (سامانی)

آبده دست * حضرت رسالت پناه علیه صلوات‌الله

آبراه * آبره جرعه قدح دیبی

آبرفت * شول طاش که دائماً صوا یچنده بولنگله صودوکه دوکه
املس و مدور او لش اوله

آبرکنباذ * شیرازده رکن آباد چشمہ‌سی
حافظ

بده‌ساقی می باقی که درجنت نخواهی یافت
کنار آب رکنباذ و کلکشت مصلارا

آبروی * شرف و ناموسدن کنایه اولو اصطلاح متصرفه ده
دل سالکه وارد او لان الهام غیبی

آبریز * (۱) ابریق کلمه‌سنک اصلی (۲) دیو و شیطان
سنائی

دوستی ز آبریز چرخ بر
زانکه او که هی بود که پر
(۲) خلاء صویولی زجاجی
میان بسته یکسر برای کریز
نه مطیع در آنجا ونی آبریز

فقده کتاب الطهارة ده غدیر و آبدان شول ماء‌را کد کتیر که بر طرفی عادتاً
آبدست حرکتیله تحریک ده طرف آخر در عقب حرکت ایته بوعنی فه
کوره غدیر که مساحه‌سی تقدیره سطحی عشرای عشر و عق آوچ‌ایله
صوکندقده دیبی آچ‌لزار جده او لالی دیدیلر (وهو الصحیح کافی‌الهدایة)
ذراع دن مراد عادتاً الی قبضه اندازه‌در (کذا فی التبیین) بویله غدیره
حوض کیر تسمیه قلنی. اکر حوض مدور ایسه چوره‌سی ۴۸ ذراع
اولق لازم (کذا فی الخلاصة) وهو الاحوط (کذا فی محیط السرخسی)
بویله غدیر که بر طرفه نجاست دوشمکله هر طرفی تبحس ایتمز مکرکه
او صاف ثلاثة سندن بری یعنی لونی یارا یحده‌سی یا خود طبعی نجاسته
تفیرایتش اوله (کذا فی المحیط) نجاست دوشن طرف اکر نجس مرئی
ایسه بالاجاع توضیح اولماز طرف متبحسه نرت زراع مقدار
بعدن (هکذا فی الكفاية) توضیح اولنور اکر نجس غیر مرئی ایسه مشایخ
بخارا عنده موضع و قوعدن آبدست جائز اولور (کذا فی الخلاصة)
وهو الاصح (کذا فی السراج الوجه) بر غدیر عشرای عین ایچنه
نجاست دوشیمه ده صکره صو آزالسه طاهر در (کذا فی الخلاصة)
بو غدیر متبحس اولسه صوی بوشالدیلوب قوری‌بلغله طاهر اولور بو غدیره
ثانياً صو عودت ایسه ینه طاهر در وهو الظاهر (کافی السراج الوجه)
بر غدیر ایچنه نجاست و قوعله او صاف ثلاثة سندن بری تغیر ایلد کله
کتاب الطهارة مقتضای تبحس ایدر عجب‌اکور سوز پکدن سوزمکله و یادیکر
طریقه تغیر من بو رزائل ایدلسه طاهر اولور می اولرمی بو برسیله
جدیده اوله بیلور بو کادا ر ققهه‌لرده بر حکم یوق شوقدره که محیط‌ده
«ماء الباری» بعدما تغير او صافه و حکم نجاسته لا یحکم بطهارتة مالم یزل
ذلك التغیر» دیدی غدیر ایسه ماء جاری حکمکه او لدی‌فتنن بر طریق ایله
تغیری زائل اولسه آبدست جائز اولق اکلاشیلور (والله اعلم)

آبریزان * آبریزان آب پاشان تیرکان بر عید محسوس که او کون هر کس بربینه آب و کلب سرپرل تواريخ ثلت صاحبی یازار که عهد قدیمده فارسده چند سال یامنور اولایوب فقط عظیم پیدا و لشیدی بر تیرناهک اون التجی کونی یاغوب هر کسی شادان ایلدیکدن بومستنی تذکار ایچون روز من بوری یوم عید عد ایل دیلر عادت جاهلیه یی لفوایدن اسلام ظهور ندن صکره ذخی ینه اکثر مالک فرسده بو عید قالدی

آبرز * نبات حاوچ

TDV / SAM

Kütüphaneleri Arşivi

No 2E.899

آب زخم تفتک * (آرقوبوجیو) تفتک و امثالی آلت ناریه یار مسنی اوکولتیق ایچون ظاهر دن استعمال اولنور برصوایدی آب التیام صنف دن بوصوی آلمانیاده شویله یا یورلر زاج یافی درهم ۱ عسل مصغا ۳ سر که ۶ کل یعنی شراب ۶ روچ

آب زدن * شرق ده مه مانه اکرام ایچون مسافر خانه یه صو سرب مک عادتی

آب زن * اطبانک خسته دهی صوقدقلری فوجی و تکه امثالی حام بویله حام قدیم زمان دن برو معلوم در اسکی فرس اطباسی عنده دن طپراق دن یا باقر دن و دیگر معدن دن انسان قامشده بظرف یا پوب ایچنه سیحاق عادی یا خود علاجی صو طول در دن صکره خسته یی صو قارلر دی فقط بظرف که قپانی اولوب کچیرلر کده خسته دن بو غاز دن یوقارو یا لکز باشی طشره فالور دی «آب زن خشک» دیدکلری ذخی بودر شوقدر که صویه ادویه یا بسه آتدقلری و یادویه ایله تغیر ایتدکلری زمان بواسمه یاد ایدر دی صفو ق صوباتیولینه ذخی آب زن

ذینه بیلور سامانی مطلقا حوض صغير ایله شرح ایلدی

آبزه * زهاب صوفايناغي

آب ساق * بیطره بارکیر خسته لفی که ایاغنه صو ایندی دیزل امراض جلدیه دندر علامت مرض ایاغی ذریسنک مسام اتندن صاری ایرین کبی فاقوقولی صوت شخ ایدر چوق کره آرد ایاقله عارض اول سور بومرضه سبب آخرورک نهناک و مردار اولسای در آب ساق اینک چیچکی (جدری بقری) مرضنک مولدی عد اولنقده در شویله که بارکیره هم اینکه باقان بر خدمتکار بارکیره عارض اولان ساق دیدیکن ایرینه الی بولا شدر دن صکره اینک دن سوت صافار در حال اینکه بولا شور که چیچک علیه بیدکاری پیدا اولور بوکبی سبب لر دن در که اینکه و بارکیره باقان خدمتکار ل بشقه بشقه اولق تدبیر حیوان فنده مسائل مقرره دن در

علاجی یک عارض اول دیسه اولا بعض ملین ایله (متلا صمع صویی ایله) او غوب یوم شات دن صکره سیحاق شراب ایله یقانمالی دفع اولور اکر وقت پکمش اسکیمیش ایسه شاب طوزی کبی مقوی و مضيق املح ایله مداوا اته محتاج در

آب سفید * غسل جریمه ایچون وايجابنه کوره ایچنده برا صلادوب یاره سیلک ایچون جراحت رک استعمال ایتدکلری بدل ملح زحل محلولی بدل ملح زحل مرد سنکی قورشون طوزنده تحلیل ایله النان بیاض طوزدر بو بیاض طوزی قورشون سرکه سیلہ تکذیر او لئش صو ایله مرج ایدر لر که آب بسفید دیدکلری بولمح مزوجدن عبارت در

(۲۲) آبسکون * (۱) استریا دن بش فرسخ بعدنده نهر خوارزمک بحر خزره مصبنده برجزیره ایدی

رودکی

کرفنه روی در یا جله کشتهای تو رتو

زبه مدح خواهان زشرونان تاباسکون

سلطان محمود خوارزمشاه لشکر تاتاردن فرارنده او جزیره چکلوب امر اروقت ایلشیدی بوجزیره بی مؤخرا صوابصی
(۲) بحر خزره دخی جزیره من بوره اسمیله آبسکون تسمیه قلنور فرسخ

توداری از کنار کنک تادریایی آبسکون

توداری از در کا کنج تا قصدار و تامکران

(۳) طبرستان ده بر قریه در که اورادن جه جان اوچ مر حله در

آب سماوی * محلج کریت محلواندن عبارت در که اجزا جا ز مقدار کثیر نشادر ایله منج ایدوب شیشه لوه طول دیر لور دکانلری اوکنه و کلانه پکنه کوریته جک را فله قورل بوندن مناد دکانلری تزین در آب سماوی تسمیه سی کوک رنک اولدی یفیچون در

آب سیمه * (۱) ساده نام مملکت ده بنهر در «قره صو» نامنده نزهه لرقاف ماده سنته ذکر اولنور

(۲) شراب

خسرو (در وصف قلم)

آب سیمه خورده چنان کشت هست کش چونکیزند پیقتهد زدست

آب عرق * آب کل (آب مقطر * مراجعت)

آب قاطع الدم * قان سیلانی دیندیرمکه مخصوص صوده ایجادی کوره کاه داخل دن و کام خارج دن استعمال اولنور بوباده «بزو قشیری» نام ذاتک اختراعی اولان صوم مشهور در بوصویک اساس ترکیبی شاب و بهاری مواد قان دیندیرمک ایجون یا پلش ترکیلرک الا اعلاسی دیو بر تو ز صاتارلر بو تو زی هر کس یا په ییلو اکورو ۲ صمع عربی و ۴ ریچه بوره کتیریلوب سحق ایدیلور حاصل اولان سفوف اشتم بو تو زدر

آب قصاره * بزی بیاضلاعه ولکه چیقارمق ایجون استعمال اولنور و انگلیز لساننده «آب قصاره» معنا سنی افاده ایدر کلات ایله تسمیه قلنور فرانسیز لر «آب ژاول» تسمیه سیله پارس قربنده ژاول نام قصبه یه نسبت ایدر لکه ابتداء اورادن ظهور ایتش دیلر بوصو قلیه ایله قلور ترکیب کیمیویسی در (هیپوقلورید دیوتاس)

آب قطران * طب ده امر ارض جلدیه و علل صدریه و اسقوریت و نوازل دفعیچون استعمال اولنور اشبورا یخه کریه لی صاری صو بوقطران و یکرمی صودن مر کب در

آب قولونیا * اود قولون مشهور قوقولی صو که هر کس سورینور معروف در ۱۷۲۷ سال میلادیه قولونیالی فینیز نام ذات اختراع ایتش بوصویک اعنانی کویا هر کس یا باماسون ایجون تنویع ایله تصعیب ایتلر بر قاج قولای و نسبتله ساده جه اولان ترکیلری ذکر ایدم (۱) ۲ لیتره شراب روحی ۳۲ درجه دن و اغاج قاوند و لیکون و پورقال و پر غوت و بدهه خلاصه سی و چهک صوره ده . ۲۴ قطره بوناری سه خرام

فاقوله چکردى ايله بركاسه ايچنه قيوب كاسه يي قاينار صوييه او تور تارق مذكور ايک ليته شراب روحندن ربى قالبيه دك تېخىر ايدرلر اشته باقى ربع اوذ قولون ديدكلرى در

(٢) ١ ليته شراب روحى ٣٣ درجىدن و ٨ غرام ليمون و برغموت خلاصىلىرى و ٤ غرام اجاجقاونى خلاصىسى و ٢ غرام لاوندا و ١٠ طامله پورقال چىچىك صوىي و ١٠ طامله عنبر نقاشه سى و ٢ غرام مسک و ١٢ غرام عسليند و ٢ طامله كل ياغى بونلارك هېسىنى بىرىيە قارشىدىزوب بوصيق بىزدىن سوزمىلى

TÜVİSAM
Kütüphaneesi Arşivi

No 2E. 899

آب كىود * بىچىز جىن كە لسان فەرسىھە ماء اندىق معناسىلە آب كىود و لسان عربىدە بىر اخضر دىرل

آب كىند * صواباصاغى و آبدان معنالىرىنىھ

آب كە * ماء الجة كول رنكىنده غليلظ و كرييە الرايحە صوكە چىن دە اعمال ايديلور شربى قيرق و جىقق او كولدر زۇم او لىنور كويما چىن دكزىنده بىخاصىلى بالقىدىن استىصال او لاورمىش فقط تېشە طوقۇنقىسىز تناول ايتلى ايمش

آب كون * نهر خوارزم ياخود آئىن بىجدول كە آبسكونە تىرب ايلدكە بواسم ايله تىسيھ او لىدىغى لقتاردىن آكلاشىلا يور

آب لاوندا * لاوندا صوىي آب كالدىسته . قوقولى صودور سورىنورلر . صورت اعمالى شوپىلە در حسامە (لاوندا) كى كم (سعد هند زغفرانى) . وج (قارون دىدىيكمىز عطر اوچى) ياسىن، قىنفل

فلورانسە سوسىنچىك صوىي و بىل بونلى شراب روحىلە تقىطىرايدىرلر حاصل او لان ماء مقطىر اشته بوقوقلى صودور

آب اوس * شراب محركە و معرق . ليل عملكشدن اوس نام اهل صيد لهنك اختراعى او لىدىغىندن آنڭ نامنە اضافىلە معروف صورت اعمالى كەرىبا ياغى و بىلسان مىكى و شراب روحندن بىرمقدارى مىز جىلە دەر قوقوسى كىكىن و سوت رىنكىنە بىصودور حالت غشيانىدە بىرونە قوقلا دىلق ياخود شىك شربىتە بىرايىكى قطرە طاملا دوب اىچىرلەك مەفقۇ دەر

آبىخار * قالا صوبى محارق الحىسى صوىي دايىھە سېچۈن سورىنورلر معروف دىر بىرىيە روحندن عبارت

آب مرغان * (١) صغر جق صوىي . چىركە صوىي . چىشمەساز . بىجمىستان دە سىيرم قىصبە سىنە مشھور و قەھستان دە ودىكىر بعض محللى دە معروف صودوركە بىملەكتك مىز روعاتىنە چىركە كالىدكە يىلودن بىصوف ذاتى كوندرلر صودون آلور چىركە او لان مەلتە كىتىر صغر جق قوشلىرى بوصوا يەھمەر اه او لوب كلوردە چىركە كىي قراردىنور مەلاك عەمانىيەدە اسلام صغر جق صوىي كىتىر كە حافظلەر بوصوا يەھمەر مەلكى طولا شوب خىتم ايندىر ياخود «يس» او قورۇز

(٢) شىرازدە بىرسىر كاھدر ماھ رجب دە هەر صالى كونى كېمى زيارەت . و كېمى تەرەج يىتىلە او رايە كىدرلر

پىت

دىكىز نزوم بە آب مرغان

دىكىز نخورىم كاب مرغان

آب مریخ * تیور صوبی حب المیخ کیما اصطلاح خنده
مریخ تیور در قریم طارطار و تیوری شراب روحیله قارشیرو بود
حب پاپارلر ایجادنده بوحلدردن برینی یا ایکیسی صوابینه قود قلنده
برفاج تانیمه ده حل اولور بوندن آلدقلری صوبیه آب مریخ دیر
ظاهردن یاره و بره ایچون استعمال اولنور نانسی و مولشیم بلده لرنده
چوق کارخانه لری اولوب کترله اعمال اولند یغچچون اورو یا لسانلرندم
اکثیر آب نافسی و آب مولشیم تسمیه قلنور

TDVİSAM
Kütüphaneleri Arşivi

No ۲E.899

آب معدنی * معدنی صور اجزای اجنبیه یی حاوی اولوب حین
تحلیل ده آیریلان غازل شونلر در حامض فرمی و هیدروجن کبریتی
و آزوت املاح بونلر در فحم کلس کبریت کلس کبریت مغزی یا کبریت جلیلی
و ملح داخلن (فلور صودیوم) و برچوق ده مواد حیوانیه تفریق اولنور
معدن صوری مداواتده شربت و حمام اوله رق استعمال اولنور مواد
اجنبیه یی زیرزمین ده چیزی دیغی معادن دن الور اکثر منابعده سم الفار
(سیجان اوی) بولندیغی ایام اخیره ده کشف اولنمش خواص دوائیه سی
بوسمن دن منا ثرا اولدیغنه عزو اولنقدن ده میاه معدنیه ینابینده دی حرارت
عادیه سنندن فضلہ حرارت کسب ایشنه «ایلچه» تیغراولنور (مناجعت)
میاه معدنیه طوزلی غازل ذمرل کوکر دلی دیو درده تقسیم اولنور

طوزلی آب معدنی ایچنده کی طوزلی چوچه اولور یا خبود مواد
ملکیه یه تمسیله عادتاً موجود اولان طوزن دن فضلہ طوزل انسندر
حامض فرمی حاوی دکل در انکاترده ایسوم و بوهیاده سدیج
واسویج و ده لویح صوری و امثالی

غازل آب معدنی طوزلی فسیله کی موادی جامع اولنقدن بشقه
حامض فرمی دخی حاوی در طادی اکشیجه اولور آلمانیاده باه
و بوهیاده قارلس بادوناصوده ویس بادن و ویشی صوری و امثالی

ذمرل صو مقدار کثیر اجزای حیدیه یی حاوی در لذتی خوش در
بوهیاده طوپیچ بله چقاده سپا صوری و امثالی
کوکر دلی حامض کبریتی حاوی در قوقوسی بوزوق یهور طه
رایجنسی کی اسویج و ده چینچاچ و فرانسه ده آنکن صوری و امثالی
اناطولی ده وروم ایلی ده میاه معدتیه چاملار بناء اولنمش معلوم و ۱۸۶۷
میلادی پارس سر کیسنده معانیه اولنمش ترکیب و خواصی معروف در
معدنی صوری بعید یوره نقل ممکن در آتحق اصل شفاسی موسم ده
منابعندن ایچمکده در اورو پاده موسم ماه مایس و تشرین اول
اورو پاده میاه معدنیه یی بیانی اعمال ایدرلر هله غازل صوری پاک اعلا
یا پارلر معدنی صورلک خواصی پاک اسکی زمانلردن برو دنیاده معلوم
ومسلم در دوقور «شو» نام ذاتک بو باب ده برکتابی وارکه میاه معدنیه
لغتی در وضورلک خواص دواییه سی شرح ایدر

آب مقطسر * آب عرق حکمت طبیعیه اصطلاح خنده آب طبیعی
اجزای ذاتیه سنندن اولان او قسیخن و هیدروجن دن بشقه برچوق اجزای
اجنبیه یی حاوی اولوب تقطریا له اجزای اجنبیه دن تخلیص ایتدکلری صوبیه
آب مقطسر دیول منقسم مائه مقیاس حرارتله فوق الصفر ارک درجه
حرارتده اولان ماء مقطسر لک مکعبا ع عشر متری ییک غرامدرکه بولنم دیندو
اشته بو حرارت ده آب مقطسر لک تقلت مضبوطه سی حکمت طبیعیه ده واحد
اعتبار ایدوب سائر اجسام نجامده وما یعنه نک تقلتی بو واحده نسبتله
تعین ایدرل نصل که بخار و غاز تقلتی هوا یه نسبتله تعین ایدرل لکن
اصطلاح کیا ده آب مقطسر دیند که اجزای اجنبیه دن تطهیر اولان
ماء من بوره مخصوص اولایوب بالجمله مقطسر اتی شامل در متلا کل
صوبی دیجی آب دزمقطسر

حضرتك

لعلو بالسفل ربط لابتعليل

اذقد يدور مدار بل مضافان

* آباد *

(١) كعبه يه اطلاق ايذرلر بعضيلار مكه يه ديدى

حکیم اسدی

فرستاد پس کرد کار بهشت

بدست سروش خجسته سرشت

زياقوت يكپاره لعل فام

درخشان بدان خانه آباد نام

مران را ميان جهان جاي كرد

پرستش كه خاطر آرای كرد

(٢) في الاصل فارسي ده و بران ضدی معمور معناسنه او لغله الله آباد
احمد آباد نصر آباد کي شرقده يك چوق مالك وارد هر بری
محملرنده ذكر اولنور

سعید آباد که * غلط اوله رق سعد آباد دير لرا استانبوله کاغذ خانه دينلان
مسيره ذرا و راسني چاغليانلری يايوب سيريري قيلان صدر اعظم سعید پاشادر
سعید پاشا في سنہ ١١٥٣ دولت علیه طرفدن فرانسه يه سفير کوندرلرلر کده
پارس قربنده و رسای چاغليانلرینی کورد بکه « کاشکه استانبولزده
اولايدی » دپر ايدی عودتنه کاغذ خانه يی آباد ايتکه موفق اولدی
وسعید آباد عنوانيله کندويه نسبت اولندي

* آبادی *

آبادی کاغذ ايپك دن معمول در

آب نحاس * باقر تطهير ايتد کاري صوكه قوزى قولاغى طوزينك
 محلوليدر

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi

No 2E.899

آبی * مائي و كبودنيم و آچيق كولك ديد يكمن زنك
* آب *

ترجمه يك و چوق معناسي افاده ايچون كلات محدوده يه يعني همزه
محدوده ايله باشيان صفاته داخل اولور مثلا آپ اق آب آچيق
آب آيدين لق ديرلر

آپاق اوغلی اسماعيل * جان بک کراي بن مبارک کراي نام قريم
خانلک قارت بکلرندن ايدى

* آبا *

ترجمه آبه عم عوجه « شيخ ابو فارغى كيم شيخ زين
خوافنى آبهسى بولور ايردى » (نوائى)
* آبا *

ترجمه حالا لسانزده آبله ديرنک بیوك قىز قىنداش
* آبا *

سموعيل آبا بمحارقى بمحارلر في ٤٢٣ يېز نام قراللى علیهنه
قيام ايوب آتى خلعله يرينه آبایي اجلاس ايلىدiler فقط بونك ظلم و تعدى سنه
دەنى تحمل ايدە مەدلەرندن عاقبت في ٤٢٦ يۇتى اوج سال صكره خل
ايوب اسکى يېرى قودىلر مرقوم آبایي يېر قتل ايلىدى
* آباء *

عربى جمع اب اصطلاح حكماءه افلاك و انجام نصل كه عناصره
امهات تسميه ايذرلردى اصطلاح يونان دن ترجمه در بو تسميه ده
وجه علويات و سفليياتك عليت و معلوليت طر يقىله ارتباطي مسئله سى در
متكلمين ارتباطي انكار ايتد يار فقط تعليله قائل اولما ديلر

﴿آباز﴾

فارسی حساب دفتری که آبازه و آواره و آراجه دخی دیرل
آبارکیر محاسب معاشر (دفترکلسنه)

﴿آباز﴾

TDV İSAM
Kütüphane Arşivi
No 2E.899

واسطه بـ ڪوها سمی

﴿آباز الاعراب﴾

اجفر ایله فید یشنده بر محل اسمی اورادن اجفر بش میل

﴿آبازه﴾

تاریخ عیقه ده آبازیا و روس لساننده آبخازیا قافقاس جنوینده
قره دکنله قو مان پیشنه برقطعنه در طاغستاندر فقط طپراغی منبت
سکنه سننه آبازه دینور بونلار اسکی رومی لره آبازج والنوزله آخای نامیله
معروف ایدیلر اون بشنجی قرن میلادی ده تاریخ ترک مؤلف نیقولا
حالقوندیلاسک « قابازیتی » یازدیغی آبازه در بیوک آبازه
ڪوچک آبازه دیو موقعجه جنوب و شماله تقسیم اولنورل
اليوم یوزبیک نفوس تخمین اوئنه یور باشلوچه شهرلری
انما صخوم پیچوندا لسانلری همان ڪندیلارینه مخصوص
بردیل دینلری مسلمان رومی لرک تسلطندن قورتلدقلى کې مسلمان
اولشلدی اندن صکه کاه بجم و کاه ڪورجى و بروقت ده عثمانی
اداره سنده بولندیلر و ۱۲۴۴ سنه سنده برو روسیه الله دوشمشلددر قوبان
ایله قوطای اداره لرینه تفرقی ایلشدیر فی ۱۲۸۴ آبازه دن خیلی خانه
ممالک عثمانیه هجرت ایدیلر

﴿آبازه محمد پاشا﴾

زور با جانپولادک خزینه داری ایدی مر قوم بوزلديفسنه بودخی
طوتیلوب مراد پاشا خضورینه قتل اوئق اوئزه کتیرلش ایکن اولوقت
یکچیری اغاسی خلیل اغانک شفاعتیله خلاص اولدی و اغانک قپودانلعنده

پرچکدرمه قپودانی اولدی و بر از صکره ارضروم والیسی بعده
سلطان عثمان ایله یکچیریلری محو اتفاق ایلدی نهایت ارضرومدن
یکچیریلری طردایدوب سکبانلری بالالتزام استخدام ایتدی یکچیریلر
علیهنه بولنمیله عزل ایدلش ایسده ف ۱۳ محرم سنہ ۱۰۳۶ مخالفت
ایدوب ارضرومدن چیماتی و یکچیریلر سلطان عثمانی ڪریلری
تشیه ایده جک صورتده قتل و شهید ایلدکلرنده « معصوم افسدیسنه
غدر ایده نک جزای بودر » دیه رک ارضرومدن برو سه په قدر عسکر
چکوب پک چوق یکچیریلری قیردی

انقره دن برو سه په کلک او زره جیقدیغنده قرق بیک عسکری اولدیغی
تاریخلرده مقیددر مؤخر استانبوله کلدی و سلطان مراد رابعه
خدمت ایلدی مجتمه ولهمه قارشو محاربه ایدوب مملکت عثمانیه بی
محافظه ایلدی و عاقبت ف ۲۹ صفر ۱۴۴۰ سلطان مراد امر ایله
قتل او لعنله عکسنه مكافات اولندي
بنم سترس اوله بیلديکم تاریخلر بوناتی « آبازه پاشا » یازدوب سلطان
مصطفی ثالث وقتنه کی خائف و غدار بازه پاشایی « آبازه محمد پاشا »
یازیورلو

بن دیرم که « آبازه محمد پاشا » اشته بو تعریف ایتیکم ذات در اسمی
محمد اولدیغی اثبات ایججون شونکله استشهاد ایدرم که ف ۱۴۰۱ له او زرینه
محاربه یه کوندرلديکی وقت قریم خانی جان بک کرای بن مبارک طرفنه دخی
نامه کیدوب تاتار عسکر یله کله رک آبازه پاشا یله بر لشمسی فرمان او لنشیدی
قریم خانی جان بک کرای ف ۱۵ ذی القعده ۱۲۴۳ روسیه چاری میخایل
طرفنه یازدیغی برمکتو یده روسیه نک حیل و خدوع و نقض عهد ارتکاباتی
تعداد ایلدکلن صکره دیرکه

« تق خنکار حضرت لرینه ده بولسا یالغان سوزلریلا الجیکونقی
ییارکنیکوز سبیلی حاضرات ارسنده توغان کوب عسکریز ولا یکزه اوج

آلوراچون بارخا ايردىلار الحمد لله تعالى اوں ايشرىچىدى كىتى يىانلىق
يىخشىلىق غە دوندى بارش يارش بولىق او لوغ پادشاه اعظم حضرتلىرى
برله دوست بولدىكۈز پادشاه حضرتلىرى يارلغادى لىھ قرالى برله توشمان
بولدى وزير اعظم بازه محمد پاشا حضرتلارىن كۆپ عسىكىر بولى بىزكى
قوشدىلار بىز بولى بىز كاسفر قيلورلار ايىدى بىوردم كە يىلىغى شىرىيەم واردقدە
شىدىن ضىكەرە اوں يالغان سوزلارده تايىلغىسى سىز پادشاھلارده يالغان سوز
لايق ايماستور وهم حىلە وال يىك او خشاوى ايماستور و طوغى سويلاپ
طوغى دوست بولق كرلىسىز بوندن بولاي كون ايلكارى او زون او زاق
عمر آخىر بىخە طايىماى تورمىز خاطر كۈزكە هېچ نيارسا كىلتورمکاي سىز
تىق لىھ قرالى برله عمر آخىر بىخە بارشماى طورزمىز حالا لىھ قرالدىن الجتى
باشىز ابراش بى كىلدى تىق آزىز و كۈپىن خزىنە من كىلدى آلدق
سوزقىرندا شىزدە بولسا كۈز خاطرىكۈزا نيارىسى كىلتورمکاي سىز خزىنە من
كىلكاندە بولسا دوشمازدر اوشلاي يىلكلائى سىز حالا سوزقىرندا شىز يىلا
دوست قىرندا شىز هىمان او لوغ خزىنە مننى يىيارىپ سوزكۈزىدە
تورغاى سىز او لوغ پادشاه خېتكار حضرتلارىنە سويلىكان سوزكۈزچە
او زظرق كۈزدن لىھ ولايىتىنە جاولاي كۆپ عسىكىر بولى كىلكلائى سىز
تىق كىلكان يىكۈزنى لىھ قرالى ولايىتىنە طاپوب بىزكە تىق وزير بازه محمد
پاشاغە معلوم قىلغىسى زانشاء الله تعالى لىھ قرالى مملكتلارىنىدە
تايىلورمىز اوشلاي معلومكۈز بولسون دىب محبتلىك برله خطبىتلدى ۰۰۰۰

﴿آبازه جىسن﴾

ترىكان ويودەمىسى برقاچ كە استانبولە عصىيان ايتىدى و بىرآرەلەق
دياريىكى والىسى اولنى و سلطان محمد بن ابراهىم و قىشىدە مرتضى پاشا
معرفتىلە في ۲۴ جىدادى الاولى ۱۰۵۹ قتل اولنى

(3)

﴿آبازه پاشا﴾

سلطان مصطفیٰ ثالث وزراسندين ايدي مر عش يکلريکي ايکن
 في ١١٨٣ روسيه محاربه سنه صدراعظمك الزمام بحدله بندر محافظي
 اولدي و اوج توغ ويرلي لكن محافظه سنه هامور اولديني قوصجي
 في ١٧ جدادي الاولى ١١٨٣ براقوب فاچراسيله و بونك امثالی موقع متعدده ده
 جانت ايدوب دشنه يرقاندرماسي سبيله عاقبت سنه ١١٨٥ فرمان ايده
 قتل اولندى عثمانلى واجنى مورخلر بالاجماع بوقتلى سلطان مصطفىٰ يه
 عدالت عدد ايتدىر

TDV İSAM

Kütüphaneleri Arşivi

No 2E 899

﴿آباس﴾

واغراضي خانداندن ارمنستان قرالي في ٣٦ برادرى آشوده خلف اولدى
 بونك وقتنه ارمنستان اقبالده ايدي كرجستان قرالي پرائله محاربه ايلىدى
 وغله ايتدى في ٣٤٠ كوحى

﴿آباس﴾

النوز اساطيرinde آرغوس قرالي ميلاد عيسى دن (عم) ١٥١ هـ
 اقدم آرغوس قرالغنه جلوس ايدوب ١١ ييل حکومت اييش فوجىده
 قديم آبه شهرىنى مر قوم بناء ايتدى ديرلر

«آبه» فوجىده آبانت قومنك شهرى . آبانت قومى صابئه دن
 اولدقىرنىن اوزاده آپولونه (شميس) موقوف برمکهنە شمس وارايىدى
 آنك كاهنلىرى النوز پىتنىدە اك مشهور ايديلار اهل جغرافيا اتىان قولنه
 كوره آبه مکهنەسى مشهور دلغوس مکهنە سىندن دها اقدم بناء او لمىش
 «آبانت» قومنك اسمى قرالرى اولان «آباس بن بتىن» نامىندىن
 مأخوذ اييش (١) قوم مزبور فى الاصل تراكىدان (چرمى) ايشلربونلار
 آسياده فوجىدە يېھىت ايدوب مذكور آبه شهرىنى بناء ايشلر بىچوق
 وقت صىركە اورادن اغىريزونه پىشمىلر اوزمان اغىرىزۇز بونلوك زامىندىن

﴿آبانتیس﴾ تسمیه قلمش (٢) اغريزوزه هجرتلى کیانیاندن شیرشهك فوچه اوزرینه هجومی تارىخىنده (٣) مؤخر اغريزوزدن يونیايه (صاروخان سنجانى) نقل ايدوپ اورانڭ اھالىسىلە قارشمىلار (٤) يۇنىادن صىركە قېرىس جىزىمىنە پىكوب اورانڭ سکنەسىلە قارشمىش

TDV İSAM
Kütüphaneesi Arşivi

No ٩٦، ٨٩٩

(٥) اولدقلىنى يافسانىوس ادھاء ايدر

﴿آباغروس﴾

آباجىس فى هرودوط كتاب ٣ بند ٣٦ آباغروس فى شمس اللغات . اسکى النوزاساطىزىنده شىسىستان راهى صاحب الکرامات والايات بىرلەك ايمش اصلى تركستان شمايلىن اولوب على زعمهم اكل وشربه محتاج اولىھر ق بتون دنيايى دورايلش بودور كندوئىسى من طرف الشىسى ويريان بىرلەن بىرلەن مطلىسم كرامتىلە ايمش عند البعض سهم مطلىسمى چىمىلە وعند الآخر اوق اوستىشىنى درون هوايىدە يىل كې سرعتله كرمش مغىياتدىن خېرىمۇش فن طب و معالجه كندوئىسى من طرف الشىسى وهى ايمش على قولهم چوق النوزلى كى فشار اولدلقلى بلايى مولەدىن خلاص ايمش كېيى ميلادىن ١٣٠٠ سال اقدم ايدى ديو كېيى دخى فيتاغورس ايلە معاصر اولدەيىنى ادھاء ايلر

﴿آباغاخان﴾

آل جنگىزدن . آباغا بن هلاکوبن تولى خان بن جنگىز خان . شجرە تركى دە (قران باصەسى) صحىفە ٢٢ سطر ٣٠ آباقا و صحىفە ٩٣ سطر ٨ آباقا يازىلان بو اباغا بن هلاکو در شجرە نىشكە سەنلە سەھو نسخ و طبع اولدەيى ظاهر در احتمال كە ذكر اولنه جوق اباقاو آباقا و بلکە آپ ماادە سەنلە قىد ايتدىكەز آپاق بونلەك هېسى ترتكە آباغا كەلەسەنە محرف اولە كە بىوك سۈوجه معناسىنەدر . نوايى ديركە « و بونلە آتاڭ اغا اينى سەنە اباغا دىرلر »

(١) اسطارىيون مكتاب ١٠ صحىفە ٦٨٢

(٢) بويى سند ١٤٦٦

(٤) هرودوط مكتاب ١ بند ١٦٦ و يافسانىوس مكتاب ٧

(٥) يافسانىوس مكتاب ٧ فصل ٤

مرقوم اباغاخان فى سنه ٦٦٤ پدرى هلاکوئە خلف اولدى و ٦٨١ وفات ايتدى ممالک جنگىزىنەن قطعە غربىيە خصوصا ایرانە حڪم ايلدى و شمال تاتارلىرىنک جنوبە جله و هجوملىرىنە چند دفعە سد اولدى اوائل سلطنتىنە سورىيە قطعەسى دخى آنە ايدى لكن سلطان مصر پىبار سورىيەن الوب اورادە اسلامىتى كايىنېنى تشکيل ايتدى

﴿آبافى﴾

١ بىنچى مىشل ابافى اردى قرالى . فى ١٠٧٣ باب عاليڭ اوستىيا دولتە فارشو اختيار و نصيلە قرال اولدى سلطان محمد رابعك اوستىيا اوزرىنە محاربە سىنە محارلارىلە برابر اوستىيا عليهنە قيام ايدوپ خىلى سنه لر قرال لوپولدايلە محابە ايلدى بىچ محاصىرە سىنەنەن صىركە اوپولدايلە مصالحة باغانلىدى فى ١٠٩٩ و فى ١١٠٢ استوهەل و يزم بىرخ نام محلە كوجدى

٢ ايڭىنجى مىشل ابافى . بىنچى نك اوغلى . باباسى اولدىكىنەن چوجق اولدىقىدىن باب عاليڭ التزامنە مظھر اولىدارى باب عالي طرفىدىن محارستان بىكى تكەلى التزام اولنوب اردى بىن نصب اولنى لەن اوستىيا دولتى مرقوم مىشلى التزام ايدوپ اردى قرالى طانىدى و براز مدت صىركە مرقومى و يانىيە جلب ايدوپ چوغقە معاش كوسزەركە اردى قراللغى تركى ايتدىردى يعنى صاتون آلدى اشىه اولوقت اردى قراللغى ختام بولدى (١) اردى كەلەسەنە (٢) مرقوم ايڭىنجى آبافى ٣٦ ياشىنە فى ١١٥ كەلەسەنە

﴿آباقا﴾

اسکى النوزلە زاروپوللە طاولە اوپۇنى كە يالامدا و يۇنى دىدكلىرى دخى بواولە حق (٣) آباقا خان (٤)

ال جنگىزىن اباقا بن محمودكىن حاجى محمد بن علا اوغلان بن بىك قوندى اوغلان بن مونكا تيمور بن باداقل بن جوجى بوقا بن بهادر بن شىيانى

بن جوجي بن جنكير، باق خان نسلى النجى او غلى كوجخانىه منقطع اولدى

* آباخان

TDV ISAM

Kütüphane Arşivi

No ٢٤. ٨٩٩

بن هلاكو، باغا ماده سنده بگذى.

* آباكان

اسىاده حالا روسىه تصرفىده بولنان طومسى ده مشهور نهر در منبعى التون طاغنده (ال طای) شمال شرق يه طوغرى يمىش ساعت قدر جىياندن صکره اوليانوده باطار، باقان و باقانسىك كى اسمى تاتار خانلىرى اسمى سنند اخذ اولندىغى محتمل در.

* آباقانسىك

اسىاده طومسى قطعه سنده حالا روسىه نك بر كوجك قلعه سيدر بوقلعي فى ١١٩ دلى پتروناء ايلدى شمدى ٢٠٠ قدر سكنه سى وار، غريب در كه شمدى اوراده اسکى ترك و تاتار مدينت قديمه سنند زير زمينده ائدار بولديلر اچدقلىرى قبرلدن بى اسکى برمدينت ائارندن التون و بکوش و باقر و تيموردن معمول ومصنع حللى و زينت طلاقلىرى بولندى و ٨ و ٩ قدم طولانده انسان تقلاللىرى بولديلر كه اوزرلىرى هې يازو ايله طولو لكن بوکونه دك شوخخطوط قديمه ي اوقي ياماديلر

* آبالاق

اساده روسىه ده طومسى دن ٤ ساعت قدر جهت شرق ده برقصبه بوقصبه بوصىم متنالى ايله اورتبىدە مشهور كه اوطرفلرك خلق بوقصبه يى كعبه اتخاذ ايشلر محل متنالى زيارت و طوافه كيدرلر

* آبالو

آوالون، فرانسەدە يون ايالتىدە قوزىن نھى كنارندە قىار اوستە بناء اوئىش برقصبه باغارى وچوخه فابرېقەلرى مشهور در حالا سكنه سى ٤٣٧٥

* آباليفت

محارستاندە يازنایاه ايالتىدە برقصبه در مغارەسى مشهور در كه انهه صو

صيزنتىسى ايله حجر معروف حاصل اولور
* آپامه

(١) سورىيەدە حاڭىللەنە حالا رسوم و آثار قدیمه سى مشاهىدە اولنان «فامىيە» شهرى، اوائىلدە فارناس تسمىه اوپتۇرىدى مؤخرا پلا و نهایت سلقوس يقائقور اعمال انىش اولدىغىنەن كىندى زوجه سى (آپاما) استىدىن آپامه تسمىه قىلدى، فامىيە اسمى مذكور، آپامەدن محرف.

(٢) آپامه، انطاولىدە آفيون قره حصاري سلقوس سوتىرس بومىلكى بناء ايلدى واسكى فەيجىا قرالرىنىڭ يايىختلىرى دىنلان سلنەبى خراب ايدوب اھالىسى بورا يە نقل ايلدى واناسى نامىلە آپامه تسمىه ايتدى آفيون قره حصاري اليم انطاولىنىڭ بىزىجى درجه دە تجارت مملكتىزىنەن مەددوددر ٢٠٠٠ نفوس سكنه سى وار چوق افيون اخراجاتى وار و صناعىدىن قالى كليم سېجادە دىتكاھلىرى متعدد، قروم معدنلىرىنى بىانلىكىز قومپانىياسى تحت الخصارە المش طاشور و دىكى كپوكى معدنلىرىنى اوستىرالا بىر قومپانىيا خراج ايدر قره حصارك سلوك تجارتى دىخى يىوجىك شى در

(٣) آپامه، حالا بروسه اسكلەسى مداينىسى اوله جق اىيك وزيتون حاصلاتى دكلى در استانبول و بروسىنەك اسكلەسى و مر تجارتى اولدىغىنەن مو قىعجه اھمييتدور

(٤) آپامه، جزيرەدە ملتقاي نھىن ده (دجله و فرات) حالا قورنە دىنلان شهر در اسما قديمى دىغىما مؤخرا آپامه و شمدى قورنە.

(٥) آپامه، جزيرەدە ساحل يىسار فرات دە سلقوس يقائقور كى بناسى بى شهر عظيم ايدى حالا روم قلعه آڭىزىنەدە در

(٦) دجله جزيرە سنده دجله فراتە التقىء ايتىزىن اول آپامه نامىلە معروف بى شهر دها وار ايدى

(٧) اشكانيان و قشتىدە ايراندە بىر حزر جنوبىنە آپامه اسمىلە معرف بى شهر حالا «رى» شهرى اوله جق

﴿آبان﴾

فارسی اوچ معنای وار ۱ سال شمسی دن سکز بجی ماهک اسمی ۲ محوش
اعتقاد بجهه ماہ من بورده واقع اولان امصور مصالحی تدیره و خصوصا
اهن اوزره مؤکل فرشته اسمی ۳ هرماه شمسی دن اوتبجی کونک اسمی

﴿آبانت﴾

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ۹E 899

آبانتیس ایاس ماده سنه مراجعت
﴿آبانتیداس﴾

سیزیون ظالمی دیو اسکی یونان تاریخ زنده مشهور . اسکی سیزیون حالیا
مورده واسیلیقا ایاتی در مر قوم میلاد عیسی دن عم ۲۶۷ سال اقدم
جمهور رئیسی قلینیاس نام ذاتی اولدیروب مملکتده تسلطن ایتش یونان
تاریخلرند قسوت قلب ایله موصوف و بونک قاتلی دینیاس معروف در
﴿آبانسای﴾

۱ امر یقاده پرو جمهوریتنده بنزه ۲ نهر من بور کمانزنه
بو شهر در حال سکنه سی ۰۰۰۰

﴿آبانو﴾

وندیک ده یادویه ایکی ساعت بو شهر الیوم سکنه سی ۴۹۰۰ مشهور لاتین
مورخ یت لیو میلاد دن ۵۹ سال اقدم بو شهرده طوغدیغی بعض طرفدن
ادعاء اولور

﴿آبای﴾

ال جنکر زدن ابای بن او زمیر بن تو قای تیور بن جوجی بن جنکر خان
﴿آبایت﴾

رزیلیاده بنزه فرق ساعت قدر جریان دن صکره صان فرانسز قویه
ملحق اولور

﴿آباناخ﴾

ابا کوم . ابو دیا کوم . المانیاده باویر قطعه سنه طونه او زنده

برقصبه حق راتیز بوندن ایکی بحق ساعت الیوم سکنه سی ۱۵۰۰ ایپراطور
اوچنجی هزی نک مسقط رأسی در

﴿آببه﴾

عربی اب کله سنه مراجعت
عبرانیدن مأخوذ ﴿آببه ویل﴾

فرانسه ده صوم ناجیه سنه امیان دن ۹ ساعت شمال غربی ده و یار سدن
۳۳ ساعت برقصبه در فابریقه لری چوق و بیوک کتبخانه سی وار
اشاره عیقه نونه خانه سی دخی وار مشهور اهل جغرافیا صانسون
و میلولاوا اورادن نشت ایتدیلر بوکون ۱۸۵۶ سکنه سی وار قرون
متوسطه ده تجارت و صناعتیه مشهور ایدی

﴿آبون﴾

فی ۲۳۶ نورماندی ده طوغمش بو شاعر فی ۲۷۳ نورما نلرک
بارسی محاصره سی اوزرنیه بمنظومه سی معلوم که فرانسلر جه پک مهم
و منع تاریخ عد او تقدیه در موسیو کیز و ترجه ایش

﴿آبوجبوری﴾

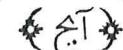
انگلریزه ده دور چستر دن ۳ ساعت جنوب غربی ده ۹۰۰ نفوسلی برقصبه
﴿آپرت﴾

پای فارسیه تانیدن قخیله . مواد غدائی نک قوقاک دن و بو زلاق دن
محافظه سی صنعتی ایجاد ایدن فرانسر که بوندن او تو ز سال اقدم ۱۸۴۰
وفات ایتدی . بو صنعتی آرامگه فی ۱۷۹۶ باشلا یوب سکر سال چالشیش
نهایت اصابت ایلدی بولدیغی صنعت شودر مثلا ات و سبزه کی
مواد غدائی دی پیشه جک در جده قایناتی بعده هوان دن تخلیه او تمش
تنکه ظرف ایچنه قویوب صیق حمله ملی .

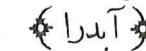
﴿آپیانوس﴾

ایکنجی قرن میلادی ده یونان لسان دن مور خاردن اسکندریه لی آییان

رومانیه اسکیدوب تراجان واذریان وانطونین قیصر لرک خدمات مخصوصه سنه بولندي « رومان تاریخی » عنوانیله ۳۴ کتابدیه یازدیغی اتر تروادا محاربه سنن بدآیدوب قیصر تراجانه قدر کلش بوکتابلرنده روم ایله علاقه‌سی اولان هرقومی تفصیل ایلش فقط بوکتا بردن متأخرین الله پکه بیلان آزشیدرکه شونلر ۳ کتاب اسپانیا محاربه‌سی آنیبال محاربه‌سی قرطاجه محاربه‌سی اوزرینه ۱ کتاب مهرداد اوزرینه ۱ کتاب ایلیریا اوزرینه ۵ کتاب رومانک محاربات داخلیه سنه دائز . و دیگر کتابلردن بعض تلحیص . بونارک کافه‌سی فی ۱۷۸۵ اوچ جلد ایچنده لپسیقه‌ده طبع اوئش فرانسزجه متعدد ترجمه‌لری موجوددر .

مراصده دیدی که باه موحدنک فتحیله محمده بموضع اسمی در
بوجوق نوات اوایله نسبت اولنور
TOVİSAM
Kütüphaneleri Arşivi
No 2E 839

روم ایلی ده طاسوس جزیره‌سی فارشوسنده وقره صو مصبنده قدیما برشهر ایدی اساطیر النوزده بعضاپلر بناسی هر کله اسناد ایدرل (۱) بعض آخر تراکیا فرالی دیومدک قیز قرنداشی آبرابناء ایتدی دیرل (۲) تاریخه فریب اولان روایت شودرکه ازمیرده صیغاجق لول کیانیان فرس قورقوسیله آسیدن او روپایه چکوب قره صو مصبنده ابدرا شهرینی بناء ایدیلر اورادن چوق فلاسفه ظهور ایدیکنندن بومملکت تواریخ عتیقه‌ده مشهوردر مساقریت پوتاغور آناقسارق آبدرا فیلسوفلرندن درل قدمای مورخین دن هقاته ذخی اورادن . آبدرا فلاسفه‌سی قول خلاء دن عبارت هپ قدمای مورخین بوشهری معدن عقل و معرفت و حکمت دیو وصف ایتدیلر . فقط شعرای متقدمین دن جوونای آبدارا شهرینه « مولداغنم » تسمیه ایلدي (۳) کیانیان دن شیرشه ابدرا لیله ایلشمدی اطاعت‌لرینه بناء

(۱) پومپیون کتاب ۲ فصل ۲
(۲) فاوستراتو کتاب ۲ فصل ۲۰
(۳) جوونال بیت ۷

اکرام والتفات ایلدي (۴) حتی تعلیم معارف ایچون اوراده برقاچ موبد برافق دیغی و دمسو قریت اول امر ده بوموبنلرک تربیه سیله بیوتیک مسطور کتب قدیمه در

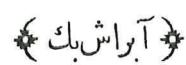

(۱) باه موحدنک ضمیله سجستان کویلرندن برقریه در مشاهیر فضلاعدن ابوالحسن بن الحسین بن ابراهیم بن عاصم الابری اورادن در

(۲) قیرغیز کمکمکوت ایلی نک حدود شمایلیسنه برو ولايت (اوشا) فزان باصمہ سی صحیفه ۳۷ سطر ۳

باه موحدنک فتحه خفیفه سیله کاتوس اساننده مصب نه و لیان معناینه اولدیغندن اسقوجیاده ویلزده انکلتوره چوق محللر اسامیسی اولنه داخل اوله رق استعمال اوئلشندر . مثلا * ابربروتوق * ابردن * ابرفویل * ابرنی * اسقوجیاده و * ابریچویت * ابرجلی * ابردار * وبلزده و * ابرجوینی * انکلتوره معروف محلل در

کلرک اوغلی ابراش بک فریم خانی جان بک کرایک سرای بکلرندن له فرالندن و رویسه قرالنلن خزینه مخصوصه تحصیلی ایچون کرارا اکونرلش اولدیغندن جان بک کرایک بعض مکتوبلرنده « باش ایلچیمن ابراش بی ... » دیو کوریلور احتمال که عربی ابرش لفظندن مدھمزه

﴿آبرقرومبي﴾

فسيرالف ديدکلاري انگليز جزايل في ١٧٣٨ طوغمش سنه ١٢١٣ (١٧٩٨) مصدره فرانسرى اورمغه کوندريلان انگليز عسکر ينك قوماندانى ابدي رانسرلره غلبه کوستردى لكن في ٢١ مارت ١٨٠١ فرانسر جزايل منوا عسکريله محاربه ده بحروح اوlobe نهايىت نايلى ده وجريحه ذن متا تر كوجدى . مرقومك طورونى سيرالف سنه ١٢٦٦ (١٨٤٩) فلورانسىدە انگليز سغيرى ايدى

TDV İSAM
Kütüphane Arşivi
No 2E. 899

﴿آبراقدابرا﴾

عېرخشا دينلان تىمىندەكى ايچىنده کى اسم الھى . واسىلىد نام حريفك
هو

دف

اولدرکه مرحوم و مغۇرولە اغاچام جانبىك كراي خان عليه الرحمة والغفران حضرتلىرى زمانىدە كلا تورغان خزىنە و قرنداشلارىز سلطانلرغە و خانى سلطانلرغە واغا و سائىر قولارىزغە كلا تورغان يىشدەر كە ذكر اولنور ميك قرق يىدى "تارىخ قربان پيرامنە يازىلدى (بودفتردە روسىيە طرفىن ابراش بىك و يىلکدە اولان يىش شووجىملە مىيد)

دفتر

كلوك اوغلى ابراش بىك يىشىدر

برضمور	برزدوه	برقران	برصرت	برتحته
طون	طون	طون	طون	طون
وجه	وجه	وجه	وجه	وجه
1	1	1	1	1

برتحته قارن برتلکى بورك

بروجه	بروجه
1	1

اويدىدى يىغى طلسىم در مرقوم واسىلىد ٣٦٥ سىماوات وبوسىءارى عقول اىلە مىسكون تخيلى اىلدى وبونلاردن عقول عاليه سافلە يە فياض اوله رق اينه يىنه نهايتى عقول سافلە بويرم عالى خلق وتدبیر اىلدىكى زعم ايتدى و بواسطى اپلە مسئلە خير و شىرى شىرىح اىللىك استدى وعقل ونفسى يىغى ملهم ووسواسى ييان ايچۈن انسانىدە ايکى روح وجودىنە قائل اولدى . ونلار برابر مرقوم تناسىخە قائل ايدى بانجىل ترتىب ايدوب خلقى مذهبىنە دعوت اىلدى چوق كىسىه لر تابع اولدى كە «واسىلىد يان» ديو مشهور درل بونلاردن اك شەھرى مارسيون .

مرقومك طلسىي ابراقدابرا اسمى طاش اوزدىنە يازوب نفوس شىرىرە شىرلارندن محفوظ اولقايچۇن طاقمالى اىعش زىدەكى اون بىسطىردىن زنجى اولدى يىغى كى دىكىر هېرى سطر معناسىن دىكلى اىيش . بو طلسىعه ابرخشا تىسيه قلىئىر بىحروف يۇنانيلىك ابجد حسابىلە ٣٦٥ عددىنە اشعار ايتدىكىنەن وعدى سىمات و كذا عدد اىام سال ٣٦٥ اولدىيىنەن طلسىم مذكوركە كوي يا خواص بىجىيەسى مشاهد اولنورمىش

صورت تحريرى شوپىلەدر

أ ب ر أ ق أ د أ ب ر أ
أ ب ر أ ق أ د أ ب ر
أ ب ر أ ق أ د أ ب
أ ب ر أ ق أ د
أ ب ر أ ق أ
أ ب ر أ ق
أ ب ر أ
أ ب ر
أ ب
أ

﴿آبرااته﴾

پورتقال دە طاج نھىيىنە ساحل يىنندە اليوم ٥٠٠٠ نفوسى جامع بىشەر خنطە وزىت و مىيەھىسى مشهور در

آبریتان

قره‌سی لواستنده ایورندی قضاسی . حالا ایورندی اسمی اشبو آورتنان نام قدیمند محرف اولق کرک .

TDV İSAM
Kütüphaneleri Arşivi

No ۲۵.۸۹۹

آبرزس

رای مهرله نک ضمی و زای محمدنه ققحیله ایتالیاده برقطعه اسمی در بوقطعه اسکی نایولی مملکتک جهت شماليه شرقیه ایدی شمی ایتالیاده درو ۱۸۶۴ دنبرو کرسی مملکت نامیله (شفالیو) مسمادار آپراقین

(۱) فدور ماتویه ویچ . روییه نک مشهور قپودان دریاسی ولی پترونک غلبات بحر یه آلتی فی ۱۶۷۱ تولدی و ۱۷۲۸ وفاتی . روییه نک قوه بحر یه سخ ایجاد ایتش کبی در .

(۲) اپراقین . اینان فدور ویچ . مذکور قپودانک کوچک اوغلی روییه عسکرینک مارشا للرندن ایدی (اردو مشیری) عثمانلیلره و پروسیلرلره محاربه ایتدی فی ۱۸۶۰ کوچدی

آپرس

رای مهرله نک ققحیله . شرق صوری کزن مشهور فرانسز قپودان سواحل هند و چین کردی و ۱۷۴۵ (و ۱۷۷۵) «پیت اوریانتال» نامیله اوطرفلرک پک مکمل خریطه لرینی نشر ایلدی اصلی فرانسه هوددن اولوب فی ۱۷۸۰ وفات ایتش

آپریس

یای تھانیه نک ققحه سیله . حفرا دینلان مصر فرعونی که میلادن ۵۹۵ سال اقدم مصر ده سلطنت ایش صیدایی و قبریسی ضبط ایش ۲۶ سال حکومشدن صکره تبعه شدن آماسیس نام کسه قیام الدوب مر قومی تھشنن ایندیرمش و اولدرمش

آبسال وسلامان

تفہیم سعادت حقیقیه باینده برمثی در . بوکونه دک و رای پرده خفاذه قالمش اولان شو آبسال وسلامان آرامق بر بحث عیقه طالق در (۱) اولا بوابسال وسلامان تعیری نردن یدا اولدی .

بکاف الورسه بونی ابتداء اسلامه تحدیث ایدن شیخ ابن سینادر اشارات نام کتابتنه دیرکه «الخط السابع في مقامات العارفين» . تنبیه . ان للعارفين مقامات ودرجات يخصون بها في حيوتهم الدنيا دون غيرهم فكان لهم وهم في جلا يلب من ابدانهم قد نضوها وتجروا عنهم إلى عالم القدس ولهم امور خفية فيهم وأمور ظاهرة عنهم يستذكرها ونحن نقصها عليك وإذا قرئ سمعك فما يقرئه وسرد عليك فيما سمعه قصة لسلامان وابسال فاعلم ان سلامان مثل ضرب لك وان ابسالا مثل ضرب لدرجتك في العرفان ان كنت من اهله ثم حل الرمز ان اطقت»

اشته بوندن اقدم یاریمش برکتابزنه سلامان وابسال کورلامشدر

(۲) ثانیا نه در قصة ابسال وسلامان . اشارت شرحته دیرکه «شیخ ذکر ایتدیکی سلامان وابسال نه یلمجه قیلندن در نه ده قصص مشهوره دن . بونلر ایکی لفظدر که شیخ کدی وضع ایلدی بوکی شیلرایسه مستقل عقل ایله یلسنسی محال در بناء عليه شیخ حلنی تکلیف ایدیشی عادتاً معرفت غیب تکلیف قیلندن در بو قصده و حلنده چوق شیلر اسویلر اک اعلا قول شود که سلاماندن مراد آدم وابسال دن مرام جنت اولوب شیخ دیک استرکه ادم ایله مراد سنک نفس ناطقه نک در

و جنت دن مراد درجات سعادتک در آدمک تناول بر ایله جتندن اخراجی قضیه سی نفسک شهروا ته التفا تیله درجات سعادتندن انحطاطی دیگدر» نصیر طوسی شارحه جواب صدندن رزم ایتدی که او ایله بر قصه موجود وانده سلامان وابسال اسمیری مذکورا وله بعده سلامان وابسال نامریله ایک قصه سوق ایلدی که برى کویا ارسطو مصر خطوط قدیمه سندن

ترجمه ایتش وحنین دخی بونی یونانی دن عربی به نقل ایتلش زعم اولنان حکایه در منلا جامی بو حکایه بی نظم ایلدی ولامعی ترجمه ابتدی طوسي بو حکایه نك کوي یا شیخ کلامی حل ایچون اویدرلش ومراد اکلاسلفسزین جاهلانه دوزلش بر صاجه اولدیفی بیان ایلدی ایکجی قصه ابو عبید جوزجانی نك تصانیف شیخ فهر سنده تحریر ایتدیکی حکایه سلامان وابسال در . طوسي بو ایکجی قصه شیخ مقصودی اولدیفنه ذاہب اولدی .

ابوجعفر بن طفیل دخی شیخ نامه اسنادا لیه برابسال وسلامان قصه سی یازدی که حائل اهل عرفان اوله جق زهی حکمت در . جامی نك نظم ایتدیکی وجوزجانی نك ایراد ایلدیکی وابن طفیل تأییف قلدیفی ابسال وسلامان قصه لری وبا مجله بمبحثت تدقیق علوم غرّة سی نسخه ٢٤

صحیفه ١٣٦٩ مذکور در

(۳) ثالثا ابسال وسلامان اسلامی قتفی دیلدن در وقصه قتفی ملتک در طوسي قصص عربین اولدیفی بکنه تورسلامان اسم شجرة واسم موضع واسم رجل اولدیفی کتب لغته مسطور اولدیفندن وابسال (اکر همزه مکسور او قندرق تحریفه براقیلورسه) بسل کا-سنندن الله لیله جکنند طوسي بونلری دخی کلات عربیه اولق اوزره شرح ایتدی جامی سلامان اسننک سلام دن وابسالک بسل دن مشتق اولدیفنه اشارت ایک استدی جامی

زاده پس پاک دامن آمدست نام این زاده سلامان آمدست
کیست ابسال این تن شهوپرست زیراحکام طبیعت کشت پست

اشته ابسال وسلامانه دائر اطلاعز بوندن عبارت
بکاقالورسه بوابسال وسلامان کله لری وقصه نک اصلی عربانی اولق
کرک ابسال «ابسالون» سلامان «سالومون» (سليمان) که ایکیسی
دخی داود عم اوغلاری ایدی جوزجانی شیخه اسنادا ابسال وسلامان

قرنداش اولدقلرینی وابسال حسن وجمال صاحبی وشجاع اولدیفی بازدی یهود تاریخلنرده دخی قرنداش اولدقلری وابسالک صبحات وجهم وشجاعتی مسطوردر و عبرانیلرده ابسالون قصه سی قصص موله دن (طرکیدی) اولق اوزره معرف در بوندن ایکی یوزیل اقدم فرانسر «دوشه» ابسالون طراکیدیسی یازمش . بو عربانی قصه ابن سینادن مروی اولان ابسال قصه سنه تمامیله بکنفرم سده ده مانع دکل در چونکه شیخک مرادی که تفہیم حکمت حصه سی اوزرینه سوق مثل در سلامان وابسال اسلامیله باشلا یه رق بر حکایه تنظیم ایتلشد.

* آبستا *

کلام معناسته لغت زند . زند آوستا کلام زنده یا خود کلام جان . آبستا زردشته نسبت اولنان ڪتاب محسوس در .

شاعر کوید

چواینجا معنیء قرآن ندامن روم آنجا که آبستا بخوانم
بو کتاب ایکی یارچه برنجسی زند لغته (زند کله سنه) ایکجیسی پهلوی
لسانده (مراجعت) برنجی قسم اوچ بابی مشتبه
۱ ڪتاب الصلوات اولوب اوچ فصل فصل اول بندی داد یعنی
استعازه فصل ثانی یزش که زعنمه یعنی طعام دعائی فصل ثالث
بشن پدکه محسوس زعمنجھه بشن نام فرشته معظمہ ادعیه واثیه
۲ پشت که اکثریسی پهلوی لسانده ادعیه فقط دستان ده یزش
ایله پشت زعنمه معناسته دیدی

۳ سیروزه که ماهک او تو زکوننده هر کونک مؤکل روحا نیله توصیل دعائی
آبستانک ایکنچی قسمی بون دهش که دین و عبادت و احکام مدنیه
وزراعت و هیئت دیگر علومه دائر تعلیمات و شروح وزردشک نسی
بو سبیدن که شو قسم ثانی یه بنم کتابلرده آبستانک شرجی تسمیه اولنور
حتی بعضیلر آبستامن و زند آنک شرح و تاویلی دیدیلر حالا موجود

اولان زندآبستا نک برنجی قسمی اسکی بمحوش کتابی اولق تخمین اوونه یور
حتی بعضیلری زرد شته اسناد ایدیورلار اوروپا علماسی طرفندن زند
آبستای او روپایه کتیرن موسیو آنکتیل ایمش و برنجی دفعه اولق او زده
او ترجمه ایتش (فی ۱۷۷۱) مؤخرا ترجمه لر متعدد هله فی ۱۷۹۰ تاریخ
میلادی لکلرک نام ذاتک امستردام ده نشرایتدیکی زندآبستا برنجی یا ایکنجی
قرن میلادیده موجود فلسفه بی تأیید غرضیه ساخته برشی در پارس
کتبخانه سنه «علمای اسلام» عنوانیله موجود اولان بمحوش کتابی دخنی
عقائد اسلامیه بی اخلاق غرضیه اویدورلش برهذیان سامه در . شفاء
صاحبی قاضی عیاضه کوره زرد شت نیوتنه اختلاف اولان دنوات
عالیه دندر (زرد شت کله سنه دخنی مناجعت)

TDV İSAM
Kütüphane Arşivi
No ۲۲ ۸۵۹

* آبستیوں *

سین ساکنه دن صکره کلان تای فوقانیه نک قتحه سیله . او رو بآلیر پشنده
مشهور ایکی یوز مصال مولف ایتالیان آستیو . اون بشنجی قرن میلادی
مولفارندن . یازدیغی قصه لرک اکثریسی یونانیدن ترجمه وبغضیسی لقمان
حکیمه اسناد اولان امثال بغضیسی ده کندی ترتیبی . فرانسیزجه
قصاصردن لافونتن بوندن خیلی مواد اخذ ایش در مذکور ایکی یوز
قصصک فرانسیزجه ترجمه سی معروف در .
* آبسته *

فارسی . زراعت ایچون سوریلوب حاضر لامش تارلا

* آبسر *

فارسی . سین مهمله نک قتیله . اسب خوش رقتار (رهوار کله سنه)
* آبسرت *

سین مهمله نک کسر امدیله (۱) قولخیدا (شمدى کر جستان) حکمداری
اـهـنـک اوـغـلـیـ کـهـ هـمـشـیرـهـ سـیـ مـهـدـهـ مـعـرـفـیـهـ قـتـلـهـ اـلـنـشـ شـوـبـلـهـ کـهـ مـیـلـادـ
عـیـسـیـ دـنـ عـمـ ۱۳۰۰ سـالـ اـقـدـمـ تـرـحـالـهـ دـهـ کـهـ مـغـنـیـسـاـ النـوـزـلـرـیـ بـرـحـبـ

کیسی ایله بوغازدن و قره دکردن حالا کر جستان دهی فاش نهرينه کەشلر
اولوقت نهر من بور ساحلنده معمور ایا شهرنده حکمدار آتهنک قزى
مدهی آلوب قاچیرمشر بوقیرنی قاچیرمغه باعث کيده کىنوزل لر پىسى
ومغىيسا قرالنك اوغلۇ ياصون نام كىمىشەنك حشق و علاقەسى ايمش
قىز ياصونە او يوب قاچاركىن يىدرىنى تعقىيدىن تۈعويق ئىچون قىنداشى
آبسىرتى پارالادوب پارچەلرىنى يول اوزىنە سىردىمىش
(۲) فاش نهرينك اسمى . آبسىرت بن اته نك يارەلنان اعضاسى بونهر
ساحلىخە يول اوزىنە قونلۇ يېچۈن مەرقۇمك نامى نهر من بورە طاقلىش
*) آبسىرتىد

آبسىرت اطەلری . وندىك كورفزى جزايرى كە هەرسو عۆزەرو آزىز
وجلىا پاغۇ ناملىلە معروف . بعض قصاصلىك افسانە سىنه كۈرە
ياصون مدهىي قاچىرلىك قىنلە قىنداشى آبسىرتلىك اعضاسى بوجزايرە
براقدەرق صاووشدىغىنلىن مەرقۇم آبسىرت نامە نىسبەت اولىشى

*) آبسىردى

فارسى . بل صفوقلفى (مراجعات)

*) آبش

عربى . خانەنك حولىسىنى واوكى طعام و شراب ایله تزيين ايدىن كىسىه

*) آبش

آپىچى ، طبىعىوندن آلمان آبشن . فى ۱۸۰۶ ميلادى (۱۲۲۱) برلين ده
طوعش چىن قريم محاربەسى ابتداسىنده پىتسىز بىقادىسى سىنه اعضادن
اولىشىدى سياحت و تأليفاتى چوق معاصرىن دن در . طلب علم قصدىلە
اورويادە سياحت ايتدىكىنلىن بشقه آسيادە چىركىستان و بىجمىستان
و كردستان و وان ده خىلى كىمىش طبقات الارض فىندە عالم بىزات در
اورويادە بعض ينار طاغلەرە دايركتاب تأليف ايلدى و چىركىستان و شىمال
بىجمىستان و ارمنستان اراضى سنك طبقاتى شە داير دىنى كتابلىرى يازدى

بهر خزر صوینک ترکب وخواصنه داير مستقل گتاب تىز يو ايتدى
﴿آپش﴾

تىك · بجان كه خايه ايله دبرىئى · بمحلى برباط (رافه) ايله ايكي
مساوي يارچى يه منقسم در تىز طولى سادىغى حالده چوچقه آيشىدىران
خدمتىدە بولىدىغى صورتىدە چىان و قبارجق يىدا اولورود به و فتق
مقرى نازك محل در

﴿آبشناسان﴾

TDV İSAM
Kütüphaneleri Arşivi

No 2E.833

(١) قاعده و قانون بىلانار

سيف

* يىش عنان تواند آبشناسان مطبع *

(٢) صورى كۈنەدن قۇدان

رضى ياسابورى

بىزد آبشناس آتكىس است طعمە موج

كەركىداب تودارد طمع كىزى بشناه

﴿آبغار﴾

(١) ارشا كيان جنسىدن جزىيره ارمى لىينك قرالى · آبغار كلهسى
في الاصل آواق ايله ار كلهسىدن مر كب اولوب يۈك آدم معناسىه ·
دنياده خرسitan قراللىنىڭ بىنخىسى در · تارىخ جلوسى ميلاد عيسى دن
(ع) برسال اقدم عيسى (ع) بوكا بىمكتوب ايله رسمى كوندرىمىش
مدت حكومتى ٣٨ سال · ترجمە احوالى اوزب واواغرىوس تارىخلىرىنى
ڪىتلەن بىيدى بىبيان ايله مذكوردر ·

(٢) آبغار · اوېشنجى قىن مىلادى ده ارمى علماسىدن توقادى
بىپايس · بوزات ارمى مىشە بىدوك خىدەت اىتىك استدى شوپە كە
افندىسى بىطىق مىشە طرفىن بىخەتىلە يپاپايە كوندرىلىكىدە
(ف ١٥٦٣ · پاپا درد بىچى پى) رومادە ارباب صناعتىلە لىرىدى ايدوب

ارمنى حروفى دو كىرىدى و بورحروفى و نىديكە كىتوروب زبور طبع ايلدى كە
دىيادە ارمى حروفىلە بىنچى كە طبع اولنان كتاب بودر (١٩٩٤)
٠٩٩ ١٥٦٥
بومطبوع عتىق دن شىدى اورو باوه فقط اوچ نسخە معلوم
﴿آباق﴾

عربى (١) كيمىا اصطلاحىنە جىوه ·

(٢) فقه اصطلاحىنە افندىسىندە خوف و اندىشەسى ياخود اعمال
شاقة دردى اولىيەرق فقط هوواسىنە بىعيتىلە قاچان عبد · فقهەدە احكام
مخصوصەسى واردە (كتاب الاباق) بى كىسە آباق كورسەدە طوب
توقيف اىتىكە مقتدر اوسلە طوقى واجب اولماز · اكر طوتسەدە حکومتە
تىلىم اىلسە آباق اولىدىغى اتابات اىندىكە حکومت قبول ايتىز شاهدلە
اقامەسىلە آباق اولىدىغى تىلەن ايدرسە حکومت توقيف ايدرو صاحبى
ظھورنەدك بىت المال دن انفاق ايلر (كذا في التبیین) طوتان آدم حکومتە
تىلىم اىتىسوب كىنلى انفاق اىلسە اكرا قاضى نىك امىرى يە انفاق ايلدىسە
صاحب ظھورنەد مصارفى آلور يوقسە الاما ز · حکومتە تىلىم اولنان
آباق طلب اىچۇن بىمدىعى ظھورنەد قاضى اباق طرفىن بىخىزم نصب
ايدى بىلورك بىخىزم او صحابىت ادعاء ايدىن كىسىدە ايلە (بىلكە صالاش
بىلكە بىھە اىلىش بىلكە آزاد) هەر جەتىن مەحادەلە ايلر · آباق طسب
صاحبىنە تىلىم ايدىن كىسىه جعلە مستحق درىيغى خەدىتى بىلنىدە اجرت
آلور اكرا اوچ كونلەك يولىن چوپىوب كىتىرىسىه قرق درەم جعل آلور
وچقۇق واز مسافە بۇقىاس اوزىزە تقدىر اوئور وانخىز و تىلىنىدە چىكىدىكى
محنت وعنا بىلنى مەكمە تقدىر ايدر
﴿آبىل﴾

(١) عربى · جاير او تلامىلە صودن مستغى اولان حىوان · دوه ·
و قييون مصلحتىزىنە استاد ماھىر آزىمە دەنچى آبىل دىرل ·
(٢) حىص قضاسىنە برقىريه (٢) نابلس دە بىمحلى اسمى ·

(٤) آبل الزيت اردن قربنده برموضع (٥) آبل السوق
دمشق ده برقراره حسين بن عامر المقرى الابلى اورايه منسوب
آپل (آپل)

او بشنجي قرن ميلادي ده لوثايله معاصر و آنك کي خristianلق محمدی
عد اولنان پروستانت رؤسائين (پروستانت كله سنه)
TDV İSAM
Kütüphaneleri Arşivi
No 26.889 آپل (آپل)

لام مشدده ايله . ميلادتن ٣٦٠ سال اقدم بمشهور رسام ازميره
و ذيکر رواييه کوره قوش اطهسنده طوغش اسكندر اکبره معاصر و ملاقی
عمر نده هچ بركون رسه چالشمسيزين چكمامش تاري خلرده مير قومك
آمارندن اولق اوزره چنوق مصنوع رسم لوحة لري مذكور ايسه ده شمدي
دکرنده برفائده يوق بوكون براثرى باق و معلوم دکل
آپل (آپل)

بتشديد اللام . خristianلقده آپليست دينلان مذهبک رئيس و متبوعی
بوزات خristianلک اللرنده موجود اولان کتب توراتی و کتب حواريونی
رد و انکار ايلدي

آپلييون (آپلييون)
ميلادتن ايکي قرن اقدم مشائيونبن بفيلسوف مرقومک آئنه ده هڪم
كتبهانه سی تواریخ عتیقه ده مشهور در روما سرداری سیلا بو کتبهانه ی
رومایه نقل ایتش

آبلو (آبلو)
ترك . بحر یه اصطلاحاتندن . کي نك شول يلکن ايی که روزگاره ياقلاشميق
ایچون انکله يلکنی فالديورل اينديرلر
آبلوقة (آبلوقة)

محاصره . في الاصل كلتسوس لساندن مأخذ «بلوق» شکل دائمه
ديک اولوب محاصره اطراف اعدائي قوشادوب صارمه له اولاچقندن

دائره یه تشيه اولنه رق تسييه . اسکي زمانه آبلوقة ایتدکلاري محل
اطرافه خط استحکام چکرلردى شمدي بو تدير نادر چونکه
يک آلات ناريه و سفائن جديده يه مخصوص تعليمات او یله خط ترتيبني
ایجاب اينديزى او زاقدن دخی اورر و قوغالار ييشور . تاریخ جهه قيده
شيان محاصره لر انقون (١٢١٤ هجری) جنویز (١٢١٥) پاميلون (١٢٢٩)
آبلوقدلر يدركه هر برى آلتى ماھ سورمۇش آبلوقدن مراد دشنى طشىه
صالى ويرمك و خارجىن اعانە يى كىمك ويابىلمە محاصره اولنان محلى
تضييق ايله ضبط ايلك ياخود تكليفى قبول اينديزمك در بناء عليه
بر محلى محاصره ايدن دوتما طرفىن دوستكىلرى و قره ده ايسه ادخالات
تىرى اولنور يعنى معاهده دولىه ايجابىجه بى طرف دول كىلرى و تجارى
محاصره اولنان محلە كىروب چىقوپ تجارت ايده بىلكه صلاحىتلرى
وارايىسىدە باروت و سلاح و كلاوه کى دشمنە يارا يه حق بىشىء
طاشيمالى اىچون محاصر طرفىن تجسس حكمى دستورالعمل در
عجيب دكلى که حالا زمانه مزده بى طرف دول طرفين محارپىندن برينك
دونماسنە معدن كورى صائم و طاشيق مئۇ دكلى قالدى که شمدى محاربات
بىر يېتك اك بىوك سلاجى كوردە فى ٣٠ مارت (شعبان ١٨٥٦)
پارس قونغره سنك قرارى مقتضاسىجە بى طرف دولنلار بىر محلك آبلوقة
اولنديغى اولوق طانورلر که يعنى آبلوقة احكامه اولzman تابع اولورلر که
او محل بالفعل محاصره اولنس اوله (محاصره كله سنه)

آبله (آبله)

فارسی (۱) قبه لی چبان . بدنن بمحل احتراق ياخود تضييق شدید
و ياقچوچىه سورتىك عقينىدە جلد ايله بشرە پىندە بعض ايرىن پىدا
اولوركه بوايرىن او محلى قبار تور قىبه لى حيان و آبله دىدى يكىز بوندن
عبارت در علاجه اخراجه يعنى آچوب هپ ايرىنى طشىه اخراج
ايدنچىهدك ايشلى (۲) صوقبار جقلرى

﴿آبلی﴾

ترکی . بحریه اصطلاحی . یکنی سرمه صاراچق ایپ
﴿آبلیته﴾

آبلیسه . فارسی . اکجی یعنی تارلایه نخم آکن (اکلک وا کجی کله لرینه)
﴿آبلین﴾

١٦ قرن میلادیه آلمان و لاtin لسانلرندہ کاتب و مورخ مشهور
استراسبرغلى جان فلیپ . لاتین لسانلرندہ هندشرق تاینی معروف در .

﴿آن﴾

TDV İSAM
Kütüphane Arşivi
No 9E.889

صاحب وزنده عربی . قوری یابس طعام
﴿آباتی﴾

بانک فتحیله . آمریقای شمالی یولیاندن یناپ طاقدن برقوم اسمی .
بوقوم حالیا ممالک متفقه شمالنده موحیقان وموحاوق فامیلیاریله مخالط
بولنه یورل

﴿آبندون﴾

بامفتح نون ساکن جرجانندہ برقریه
﴿آبنوس﴾

یونانی همنونک فتحیله ابنوس . غایت سرت و آفر والااعلا جلای قابل
معلوم اغاج در سیاه و قیرمزی ویشل زنکلرده بولنور سیاه آبنوس ساج
دیدیکمن اغاج دن در (سیاچی) آفریقاهه ماداغاشقار و سنت موریز آطه لرندہ
بواغاجر چوق در اسکی زمانه ابنوس دن طبله و چکمجه و هردرلو
دوشهه یاعفعه چوق اعتناء او انور دی شمیدیلرده بواعتنه یوق در چونکه
بسقنه اغا جلر ابنوسک کوسسته جکی زینتک یرینی طووش در وشمی
صنقله عانی کرازو ویشنہ اغا جلرینی سیاه بویاوب اویله جلا و یورل که
ابنوس کی کورینور

﴿آبنوس اغاجی﴾

انواع کثیره سی واردر (دیو سپروس کلنه سنہ مراجع)
منطقه حاره تحشیده آمریقا و افریقا و اسیداده خصوصا هندستاندہ نابت
اوazon اغا جلر در بو اغا جلر آمریقاده و اسیداده یتشدکلری موقعک
درجات و طبایعنه نظر ابته حال صعید ایچنده هله حبس ته دخی بولناسی
لازم کلور لکن بو کونه دک اهل بساتانه معلوم دکل غالبا اور الرا بوجه
آرامشمند . الااعلا ابنوس اغاجی سرندیب ده و مادا غاشقار ده در
ابنوس اشچارندن بش نوع اغاج وارکه میوه ویر و بومیوه اکل او انور
بولنک مشهوری «فاقی» دیدکلری در که چین و یاپون اهالیسی قوریدوب
شکر عقیده سی کبی ییز بو اغا جی انکلیز لر قالکوتہ ده نباتات بفچه سنده
یتشدیدیلر . بری دخی افریقا جنووندہ وکذا اوروپا جنووندہ خصوصا
اسو پیچره ده ییشان ابنوس اغاجی در میوه سی عادتا قاییسی قدر او لور
بو اغا جلک بر میوه لی دالی برو جه زیر رسم او نندی

﴿آپین﴾

پانک فتحیله ساخالی آلت طاغلرندن جنویز شمائلده آیریلوب بتون ایتالیایی شمال شرقی دن جنوب غربی یه طوغزی قوشادان جبال متسسله بو طاغلک ارتفاع متوسطی ۱۵۰۰ زراع دز مشهور بزرگه لری وارد جهت غربی ده و توزدیه سی که ابکی تاریخنگره فیسه فوس یازدقلرا ولاجق ۲۳۰۰ ذراع مرتفع در

TDV İSAM
Kütüphane Arşivi
No 2E.839

﴿آبوج﴾

فارسی . نیلوفر چیچکی (نوفر) کل سوسنی . بیاضی و صاریسی و ماویسی اولور . آبو عصاره سی مازو خلاصه سنده کی حامض ماده یی حاوی اولدیغدن قابض در قوقوسی مفتاع عصاپ لکن سخیف . پاپاغی مصلح جراحت در

﴿آبوج﴾

- (۱) روسیه ده بوئنی کورفزله فنلاند پیتنده ۵۰۰ نفوسلی برقطمه در فی ۱۸۰۹ میلادی (۱۲۴۴) باقی فنلاند ایله روسیه یه پکدی
- (۲) آبو شهری . آبو قطعه سنک مرکزی الیوم ۱۸۰۰ نفوسلی

- (۲) آبولیمانی (۴) آبو مصلحه شی فی ۱۷۴۳ (۱۱۵۶) روسیه ایله اسوج پیتنده بوقطعه یه دائز امضاء اولنان معاهده
- (۵) آبو آطه لری آبو شهرینک قارشو سنده کی جزائر بوسنده بردره نک قدیم اسمی **﴿آبوز﴾**

- (۱) انگلتره ده هومبرن هرینک لا تین لساننده اسمی
- (۲) آسیاده بريطانی اسمی قلیعی که آرس و فرات چایلرینک منبعی او را ده ، اوروپا لر چهن افیالرنده بو طاغی شمیدیکی « قبان طاغی » اولق اوزنه کوسترلر واقعاً قبان صوی آرس جاینه قاریشور لکن قبان ایالت کنجده ده در آرس و هم فرات منبعی بو طاغدہ اولق نصل صحیح اولور بن دیرم که « آبوز » آرس و فرات منبعی او نجه ارضروم ولا یتدے یک کول طاغلری اولق لازم کلور **﴿آبوس﴾**

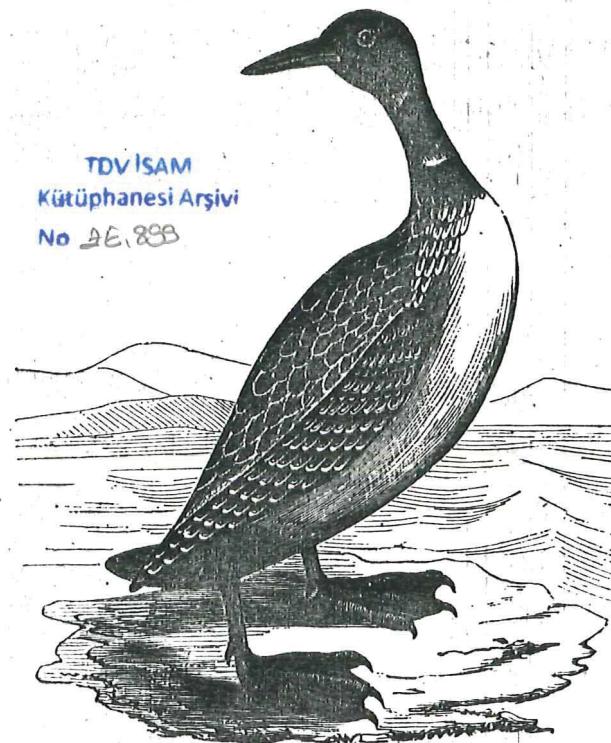
بحارستانه قاراچ دره سنک اسم قدیمی

﴿آبушلن﴾

تورکجه بوشالدن کلمه سندن محرف و معرب . طالغچ قوش . غداشی بالقدر خصوصاً لوفر نوعندن رنکه دینلان بالغی ییر . صوابچنه طالوب بالغی یاقالار بالق راست کتیرمد کده بحری سبزه ایله چینور یوواشی دره کنارلرنده قامشلقده یا پار حتی دره جوشقده یوواشی صواوسته قالقار ایکی یورطلار . اسوچرده و المایاده و فرانسده یا پوری ایکن کورینور بورالرده قارتی کوریش دکل . اسوج و نوروج و روسیه ده آنجلری کوریلور

TDV İSAM
Kütüphane Arşivi
No 2E.888

زنگنه

﴿آپوقالیس﴾

کله فی الاصل یونانی دن مأخوذه وحی والهام معناسنه اولغله یوحنانک فی ٩٥ سال میلادی اویدریعنی انجیلہ علم اولمش . خرستیانلرک اعتقاد نجھه یوحننا پاتموزسه نق اولنديعنی وقت اوراده کندوسنه بوانجیل المهام اوئلش بوانجیل معناسز برچوق تعبیرات واصطلاحا تدن عبارت درکه خرستیانلرچه تصوف ورموزات عدد اوئنوب اوزرینه پیکارچه شرحدرو حاشیه لرد و شه رک تاویله چالشماردر (انجیل کله سنه مناجعت)

﴿آپقریزیر﴾

آخرنده کی «یر» يلک قىقىھىسىلە یونانی دن (!) دولت شرقیه روم ده تبلیغ يولىغ منصبى ايدى (بعد ٤ سال میلادی) بوبتبلیغ مأمورىتى اىچون صنف مخصوص اولوب رئيسلىرىنىه «بیوك آپوقریزیر» دىرلردى كە

شمدىكى حامل مهر دولت مرتبهسى اولوب متبع عنك حكمى تبلیغ ايلردى (٢) پاپا طرفىدن اسکى استانبول روم دولتى نزدینه بعث اولنسان مر خص عنوانى ايدى صكره لرى هر دولت نزدندىكى پاپا مبعوثلىرىنه تعیم اولندى ﴿آپوقریف﴾

يونانىدين مكتوم معناسنه . اوروپالىرا صطالاحنده مصنق نامعلوم ياخود موهوم و مندرجاتك صحى مشكوكه كتابه دىرل .

بوقىيلدن كتاب پك چوق در ميلا هجرىتن ٥٠٠ سال اقدم اسكتندرىيده يايلىش صحف آدم و انجىل حوا وكتاب شپت و نصائح نوح و صحف ابراهيم ووصايات اثى عشر و دىكىر كتابلرو بعض انجىلار بومقولاه دن در كذلك آيات مذهبە فيتا غورس وشعار اورفه دىكىر . بزده دخى بومقولاه كتاب خىلى وارد رجلە دن بى «فقهه اكىر» ك امام اعظم حضرته اسنياد اوئنور بوكا ايانلىز چونكه (١) ابومطیع بلخى دن بشقه بويله فقهه اكىر روايت ايدن يوق . امام اولان ذاتك عقائد دن اتري او يله خبر واحدلەمى قالور يكلارچه عقائد مؤلفلىرى فلان شويله دىدى فلان بويله دىدى ديو اوته كينك بريكى تك كلا تىله استشهاد ايده كلاشلركن امام اعظمك بويله بوكتابى او لايدى آىدىن استشهاد ايده كلاشلركن احسن كورىلدى .

(٢) تانىما مایونلرچه نفوسك امام اتخاذ ايتدىكى بذات عالي عقائد دن كتاب ئاليف ايتش او لايدى يدى سكزىوز سنه غيرمعلوم او لهرق نصل قالوردى زير امام اعظم فى سنه ١٥٠ وفات ايتدى فقهه اكىر شرحلرينك الاىسيسى ايسه طقوزىوزدن صكره در هر بولدقلىنى شرح وتحشىه يه حريص اولان اسلام علماسى اماملىرىك خصوصا اساس ديني مين برا تىينه سكزىوز سنه فكـ:هان ايسونار و تحرىك خامه ايسونار بونى قىغى عقل قبول ايدر و عالمخصوص امام محمدك امام اعظمك شاكردى او اولوب استاذىنك هېچ برقولنى ضايع ايتدى قيد و روایت ايدى و مدت

عمری تأليف و تحریر ايله يکنی بذات شركاسنک اقوالی ذخی تسطیر
ایلشیکن خواجه سنک فقهه اکبر کتابه دائئر نیچون برکله سویلدی .
(۲) ثالثاً فقهه اکبر دینلان کتابی برکه دقتی مطالعه ایندیکن عقلیات
سمعیاته و سمیعیات عقلیاته یعنی الهیات و نبوات بر برینه قارما قاریش
بر ترتیبله اولدیغندن بشقه عباره سقیم معنا غیر مستقیم برا سلسه بده در
بیله برادر امام کی علامه نصل اسناد اولنو

(۴) بوکتبک افاده زنده اولان سوادب نه در امام اعظمه نصل اسناد
اولور مثلاً یازیورکه «رسول الله مات على الاعان» یعنی اللهک رسولی
محمد ایمان ایله اولنی نه دیگر بر زانه اللهک رسولی دیدکنن صکره ایمان ایله
اولنی یعنی صوک نفسده کافر اولسادی کی برتغیر ایتمک امام اعظمک
اثروادب موجودینه نصل نسبت قبول ایدر .

شویان ایتدیکم مسئله بعض علمایه حق قلمدادی حتی ابن حجر فتاوی اسنده
کتاب من بوردن «والدا رسول الله ماتا على الكفر» مقولی اوژرینه
بحث ایدر کن دیدی که بوعباره ابوحنیفه نعمان بخاری نک در یوقسه
ابوحنیفه نعمان کوفینک دکل یعنی امام اعظمک دکل در .

امام شافعی یه اسناد اولنان فقهه اکبر دخی اسناد مالمیکن قیلندن اولوب
بعض علمانک تأليف اولدیغی اسمائے کتب ده ظن غالب اولارق بیان ایلر

﴿آپوچو با﴾

آفریقاده بجان ساحلندہ بندل شهرینک اسم قدیمی صغیر و کیر دیو
معروف ایکی بلده ایدی . کله فی الاصل عربی دن محرفة بکز بونلرو قیلہ
بیوک شهرل ایدی

﴿آپولدا﴾

المانیاده و یمار ساقسونیا دوچه لغندہ برشهر در منابع معدنیه سنک کثرت
وثرقی و چوراب مصانعی مشهور در ۷۷۶۲ سکنه سی وار

﴿آپلو﴾

فی الاصل یهودی اولوب میلادک ۵۶ سالنده خرستیانلی تصاحب
ایتدی قوش آطه سنده و قوریتیوس ده وعظ ایدرک برصیت قزانمش که
نصارا نزد نده بونک میزله سی حواریوندن پترس ویاولوس مرتبه لرنده در
﴿آپلودور﴾

(۱) برجی قرن میلادیه شاملی معمار مشهور قیصر تراجان امیر به
هیاکل عظیه بناء ایلدی ازان جله طونه اوژرینه یاپدیغی جسر عظیم
تاریخنده تشهر اولمش در مرقومی قیصر آدریان اعدام ایتلی
(۲) در برجی قرن میلادیه آتنه لی مصور مشهور تصویرده رنکلری
بر برینه خلط و اشاغی دن کوستمه و اظلآل محدوده ایلرینه تقلید
صنعترینی بولان ویاپان برجی نقاش در
﴿آپلون﴾

فبوز : النوز اساطیرنده رب الشمس والضياء والصناعات والادبية
والطب ، النوزل آپلون نامنی تقدیسا پک چوق معابد و مکاهن انشاء
ایتشلر دی اک مشهوری دلفوس مکهننه سی اولوب «پیشیا» ملعنه سی
اوراده ایدی
(اساطیر اولین کله سنه مراجعت)

﴿آپلونیا﴾

اپلونیا اسمیله تواریخ عتیقه ده چوق محل واردی - انطاولیده
قرمه سی سنجاغنده وادرمید قربنده حالا اسمی ابولیونت - انطاولیده
برغمه جنو بندہ برشهر ایدی - روم ایلی ده سلانیک جنو بندہ برشهر الیوم
اسمی پالو حوری - انطاولیده قویه ده واق شهر قضا سندہ برشهر بعض
جغر افیالرده موریدیوم اسمیله کوریلور - قره دکرناک روم ایلی چه شده
حالیا سیزه بولی - تکه سنجاغنده برشهر ایدی - فلسطین ده عرسوف
نام محل - افریقادن بر قده الیوم مر ساسو سه - کریدنہ اپلونیا -
وآپلونیا اسمیله دها چوق مملکت ایلر وارا یدی سه ده بعضی سنه اشارت اولنده یعنی

وجهله اسلامی د کشمش اولدیغندن محلنرنه اسمای جدیده لیله ذکراونور
﴿آپولوئیوس پرغاوی﴾

مسقط رأسی پرغایه نسبتله معروف در پرغا حالا قره حصار در میلادین
٢٠٥ سال اقدم اسکندریه حکماسندن محدود برمهمدوس قطوع مخروطیات
خواصی حل ایش در مؤلفاتی اوروپا لسانلرندن موجود و مطبوع اولوب
عربی یه ترجمه سی معلوم دکل در

﴿آپولوئیوس ردوسی﴾

ردوس اطه سنه منسوب . میلادین ٢٠٠ سال اقدم معمار مشهور . هر قومک
اژبعجی اولان « طورو - فارنس » عنوانیله معروف صور . مجسمه حالا
بایل غونه خانه سنده محفوظدر

TDV İSAM
Kütüphane Arşivi

No 2E. 899

﴿آپولین﴾

خرستیانلرک اولیاسندن محدود اسکندریه لی بکر شهیده فی ٢٨٤ سال میلادی
اسکندریه ده نصارایه قتل عام ایلدکل نده بونی دخی یاقالادیلر جراء
ایحون حاضر لادقلاری آتشه هر قومه کندي کندي دین اخوريه آتش
خرستیانلر بو کونه قدر هر شباطک طقوز بجی کونی آنک ایحون یورطی ابردلر
﴿آپولین﴾

فرانسه ده دیژون کویلنندن حالا ٢٦١ نفوسلی برقریه در لکن مقیما
بیوک و مشهور محل ایش فی ١٥١٣ و کنا ١٦١٢ میلادی (٩١٩ و ١٠٢١)
اسوچرہ لول دیژونی محاصره ایتدکل نده خراب ایشلار آثار باقیه سنندن
مربع برقلعه سی حالا مشاهده اولنور
﴿آپولین﴾

آپولینیا (۱) آنطاولیده بروسه دن سکر طقوز ساعت جنوب شرقی ده
و کشیش طاغی دیننده معروف کول (۲) مذکور کول او زننده برقصبه
٢٠٠ قدر سکنه سی وار بوراسی قدیعا « آپولینیا ادریندا کوم » اسیله
معروف ایدی . ابولیون اسمی بوندن محرفه بکر ز

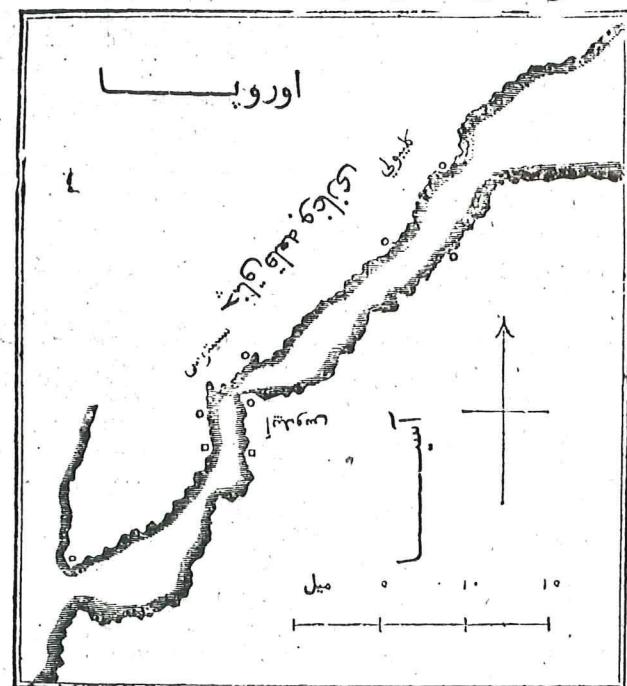
﴿آبه﴾

۱ اصفهان قراسندن برقریه ۲ ساره قربنده برقصبه که عوام « آوه »
دیلر ۳ مصمرده بهنسا قضاستنده برقریه علاما ذکر که القاضی اسماعیل
بطلمیوس جغرافیاستنده پیانه کوره ترکستان مستقل قبائلندن برقوم ترک
﴿آبی﴾

بطلمیوس جغرافیاستنده پیانه کوره ترکستان مستقل قبائلندن بر القوم ترک
﴿آیات﴾

اسپانیا ایله فرانسه حدودنده آیپ نام قطعه ده ساکن برقوم قیم اسمی
﴿آیدوس﴾

(۱) آسیاده چناع قلعه بوغازنده برقدیم شهر اسمی بوشهر شمدى
غاره برونی دیدیکمزیرده ایدی کیانیان فرسدن شیرشه میلادین ٤٨٠
سال اقدم اسیادن اوروپا یه پکمک ایحون اورادن قارشووده سستوشه
(بوغالی قلعه سی) کوری قورمشیدی

(۲) مصمرده برشهر قدیم ایدی تبه شهرندن صدر الک قدیم بل-

آبیدوس اولدیغی آثار عتیقه دن مبیت فاده ره مؤخراً قوم الشده قالمش
حالاً « مدفونه » در اسپهرا بون و قشنه بر کوچک قصبه قاله ره موجود
ایش، آبیدوسه یرو غلیف دینلان اشکال ایله آثار عتیقه چو
بولیش در خصوص ۱۸۱۸ میلادی او زنده فراعنه القابی یازیلی برشا
لوحه بولشلر که الیوم لوندره نمونه خانه سنه کوریلور

TDV ISAM
Kütüphane Arsivi

No 2E. 898

آیز *

(۱) آیز عافی: قدمای مصر یونک طاپندقلری او کوز: اسکی قبطی ل
درت او کوز مقدس عد ایدرلر و بونله « منوی پازی عنوفی
آیز » تسمیه ایدرلر دی لکن هر او کوز تعبد مسیحی او لایلوب الجھ
زععلنجه بعض نشانه لری اولان معبد اتخاذ او نوردی مثلاً آیز
شول او کوزدر که کاملاً سیاه اوله فقط ناصیه سنه مراع الشکل غره
یعنی بیاض نشان و صاغ جنینه هلالی بیاض بولنه بولشانلری اولان
او کوزه تعبد ۲۵ سنه یه محدود ایدی ۲۵ سنه ختم نده آیزی نیل ده
بو غوب قالبی بعد التحنيط منف معبدنده (سرایوم) دفن ایدرلر
و بشقدسی ارارلر دی بو او کوزه بجبا نیچون طپارلر دی مصر یلر زعم
ایدرلر دی که ارباب ایاقلانوب رب اکبرا ایله (زفس) محاربه ایتشلر
بوزلدقارنده هپسی مصره صاووشمشلرو هر بری کندی دینی رب اکبر دن
اخفاء بیچون برصورته کیرمش اوا رالق ارباب دن « عوزیر » او کوز صورت نه
کیرمش بناء عليه او کوزه طپارلر و اویله علامتی او کوزی « عوزیر » ک
متناله دال عد ایدرلر دی . آنله کوره « آیزی » عوزیر ک زوجه سی او لو ب
مصر پاری زراعته مظہر قیلش و « عوزیر » به شهر یعنی وضع ایش
و آین عبادت تنظیم ایش و نکاحی تأسیس و خط و صنائیع تعلم و مدنیت
و تربیه ی نشر ایش اساطیر اولین دن اکثریستنک اصلی هاروت و ماروت
قیلنندن یعنی بیوز اوئلدن اولدیغندن غالباً بوازی و عوزیر و آیز اصلی
شمس پیل چفت هر بیان زراعته اشارت در شویله که نیل ارض مصری

اسقاء ایدر او کوز تارلاری سورد شمس اراضی يه تجلى ايله انبات ايلدده زراعت ميسر او لور که زراعته ثروت و مدنیت و علوم و صنائع کشف اولنور . حاصلی اسکی مصر يلدرم يان زراعتی تشخيص و تجمیع ايلىوب تعبده قدر تعظیم ايتدیلر دیك اولور بوندن ٢٠ سال اقدم منفده آپیز منزاری و انده خیل آثار عتیقه کشف اي مدیلر اوروپا علماسی بواثارده اولان خطوط و اشارتی حله يدی يیل قدر او غراشوب اولدجه حل ايله شرح ايتدیلر

(٢) آپیز . اساطیر النوزده موره ده آرغوس قرالى نك اسمی . بوکا نسبتله موره قطعه سنه قديجا «آپیاتلاوس» دينورايش که ارض آپیز معناسه

آپیل

زوزان ناحيە سنه اکراد بختيئه قلعه لرنندن

آت

درت ايقلی مرکب معلوم که علم حیوانات ده بريارمقلى برطننافلى نوع حیوانات اكا ارجاع اولنور . غذاسى نباتات منظره مسى كوند کوزلری باشنه برابر قولاقلى بیوك و مخرك و بیونوز یندە . برون دلکلری کشتجه آچيق تیشرلری ٤٢ عدد که اوسته ٦ اوکتیش ١٤ يان (طواحين) آزو و آلتىمىز اوک ١٢ يان ٢ آزو اوک تیشرلره يانلاره سند براز بوشلق وارد رکه ككلک و كم يرى دينور کم او رايه پکر قصراب ده آنۋىتىش يوق در آتكى عرى ٣٠ سال در ياشى تیشرلرinden بللودر شویله کە آتكى آيلق ايكن اوک تیشرلری چيقار ايکى بېچق ياشنده ايلىروي تیشرلىقاو طرفلىرىنىڭ اورتە لرندن چقورلۇر اوچ بېچق ياشنده آرالق تیشرلر چقورلۇر والت چنده ده آزولرى چيقار درت بېچق ياشنده اوست آزولر چيقار و سكز ياشنده قدر تیشرلرندە كى چقورلۇك در ينلىكىدىن و كذا اوک و آزو تیشرلرک طولىندن ورنكىدىن معلوم او لور سكردن صكىر يىندە تیشرلر كاشكال والواندىن استدلال ايديلور سنه تخمىنى در بىرده برونىڭ اىچىرسىنده ايکى بارمق

یوقاروده بردلیک اولسوپ انك ککشلسله سیله دخن تخمین اولنسور مطلقاً آت جنسی فی الأصل اسیای بالایه و افریقای شرقیه مخصوص در بوجنسدن فقط ات واشك دید یکم معلوم حیوانلر اهلی اولمش در باقیسی وحشی در (پیان آتلری و اشکلری بوقاموس ده اسلامیله و رسملریله مذکوردر) شوهرس اهلی عن اصل "تاتارستاندن کاش مؤخرا هر طرفه اووه دلش در حتی آفریقا کشف اولندیغی وقت او راده هیچ بونغیدی مؤخررا اسپانیولدن پکیریلوب اووه دلدي که بوكون امر يقاده اون بیک قدر موجوددر

آت کله سنی بزبوراده خیل معناسه قوللاندق اصطلاح ده اکثري آت دیندکده ارکي مراد اولنور اخضا اولنمشهه ايغدیش دیزلرو دیشیسنه قصر اق دینور

آتک سننه و یاپونه و سیرینه و تحملنه و رنگنه و اشارتلرینه کوره عربی و شرمی اسانلرهه اسماء کثیره سی وارد عربی اسماعل لاججه ده و بآججه ده تعداد اولنمش در

لسان ڦوکي ده براقچ آيلق ایکن « قولون » دیزلرکه صکره اوچ یاشنده قدر « طای » و درت یاشنده « غونان » بشنده « دونان » التي سنده « تولان » و نهایت اختيارالدقده « چیرغاولان » دیزلر قوی آت « تاتو ضعیف یابو چاپقون آت ارغماق دومان کوز آت تو بوجاق اینجه قورو آت یکه تسیمه قلنور

خیله اعمال شاقه دن و یاغدا سنه ایوچه باقلماقدن نیچه امر ارض عارض اولور حتی بو امر ارضی تشخیص ایله دواه و علاج ایتك فن مخصوص اولمش در « بیطرة » تسیمه قلنور شببهه یوق که خیله متواترا امر ارض شدیده کتیرن وظیفه حرب در زیرا سخار به ده آتلرک کرفتار او له جغی مشی قهری و طول مسافه و تبدیل هوا و مکان و غذا و باجلمه تعجب و محنت مغیر صحبت در بنابرین محاربه ده خیله بافق و مداوات بیطره دن فرع مخصوص

اولارق بیطره جهادیه عنوانیله فن مستقل کبی تدوین اولنمش در (بیطره کله سنه)

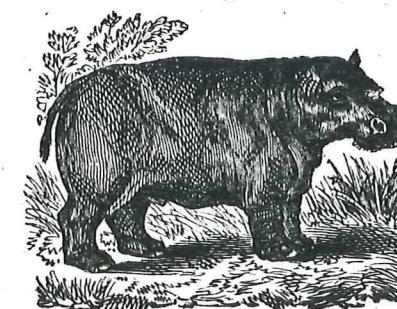
بو حیواناتک ایتدیکی خدمتلر هر کمک مغلوبی در تعجب او نسور که انسانلر قدرینی بیلیوب توکلر سوکله چوق یوکاتورلر اکن بعض درجه مدینتلى مملکتىزه بوجیوانه ظلمن و فوقی الطاقة تحمیلدن حکومت منع و زجر ایلرن ته که فرانسەدە بوزجر قانون مخصوص ایله مقرردر (امر ضابطه فی ٢ تموز ١٨٥٠)

خیل اولدکدن صکره ده چوق ایشه یاراد قیلی ویله سی نسخ اولنور توبی خام ایک کبی عبا اعمالنے صالح در دریسندهن ایاق قابی یا پیلوراتی کوره اولور بغر صاقلرندن پک قوى طوتقال و کیکلرندن قاره بونیا اولور هرملت دیندھ و قده اسلامی ده آتی و سوئزی ظاهر در قده ده اکل مناسب کورلمدیکی گراهنتن اولایوب گرامتدندر لکن "تاتارستانده چوق اولدیغندن اکل ایدرلر و اورو پائک بعض یارلندن نفوس کشیره بی اعاشه ایچون ڏېچ و یعنی منع ایتلر حتی فرانسەدە آت قصابلرینه رسما رخصت و یرلش در (فی ٩ حزیران ١٨٦٦)

قدمای صابئه زعمجنه جنک اتلری مریخه موقف و فدا ایدی و مرجیعه ضمنی علامت حرب کوستره جل صورتیه ایدی بخجا بومشرکین اصطلاحندن می کلدي که "رکاره مرجیع یلدیزینه « فلنک جلالی » دیزل اسکی التوز و فرس آتی شمسیه قربان ایدرلر دی اسکی فرسک « سریع السیر د سریع السیره قربان او لوز » ذیدکلرینی هردو طیازار التوز شعر آسنہ کوره شمسک غربه سی اولوب درت آت ایله چکیلورمیش بودریدن هر برینه اسکلر و خکایه اور او یدر دیلر شمدى بز آت کله سیله ترکیب اولنأن اسماء و اصطلاحاتی ذکر ایده جنک

آت بالغی (۱) عربی ده دخن فرس الماء دینور اوزو پاسانلرندە هیپو پو طام

دیرلکه فی الاصل یونانی دن دره آتی معناسنده در
دره ایچنده تعیش ایدر درت ایاقلى عظیم جته لی و تقلیل بینه لی برحیوان در
عادتا برآت بالغی ۱۵۰۰ اوقدن آفریدر

آت بالغی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 22.899

قالین اولدیغندن چوق ایسلره یارار یتیشی عادتاً فیل یتیشی کی عاج در
فرق پیله اولماز فیل یتیشی کی قیتلودر خصوصاً یاوه یتیشلرایچون رغبتی در
(۲) آت بالغی بحر منجمد شمالیده بولنور بزنوع ذکر مخلوق که اکثر
لسانلرده ذکر صغيری تسمیه اولنور (صغری کلمه سنده)

(۳) قدمای مشرکین اساطیرنده هیپو قامپوس دیدکلری ذکر حیوانی که
کوباباش طرف آت و قیچ طرف بالق یاپوسنده اولورمش شمی حیوانات
علسی بواسکی مصال ات بالغی یاغی یونی مشاهده اولنور اوژون
بالقلره تفسیر ایدیسورلر که آق ذکر ده چوق بولنور اینجه و یارم زران
مقداری اوپ اوژون بالق در اکثر لسانلرده «ذکر ایکنده سی» دیرل

آت بازاری * هرملکت ذه آت صاتیلوب آنان چارسویه دینور
واستانبولده فاتح جوارنده آت بازاره، معلوم در

آت تریهسی * (۱) فن مخصوص در شویله که طبای ایکن آریه
یابشدای یاخود یولاف اونی ایلچاق صوده ازو بولماج ییدیرلر
واوج یاشنده اوج بیچی یاشنده دک تعلیم ایدرلر متلاکونه ایکی اوج
ساعت خفیف اکر اوررلر و آگزینه قنطرارمه طاقارلر و نعله الشدیرلر
و یالکزیدوب یوریدرلر قوشیدرلر درت یاشنه کیرنجه بزراراما برتریه لی آته
اش ایدرلر تاکه کامه و مهمنازه الشدیرلر و تریهسی تمام اولماینجه نه آریه یه
نه صمانه صمالازلر (۲) عربه بارکرینک دیزکننه دیرل

آت جانبازی * (۱) آت الوب صاتانلردراما بونلر دلان بشقه جه در
حیوان صاتمق ایچون صنائع مشوعه لری وارد (۲) آت اوینادان
جانبازدرکه فاس عربی یوجانباز لقده ماهرلر واورو یاده فن مخصوص در
یقینلرده استانبولده دخی کدک پاشاده آچلشیدی

طولی ۴ متروارتفاعی ۶۰ مترقدر ایکن قارنی همان یه پقین در
دریسی قرامترق و همان تویسز کی فقط قویروغی قیلای تفوطاً یدرکن
قویروغی سرعتله تحریک ایلدیکنندن اطرافه پیسلک صاجار نباتات
و بالق ییر دائمادرمنک اور تالرنده طور و بعضنا طالوب دیکر حیوانلردن
چوچه صو ایچنده طیانور فقط کچه لری صودن حیقوب شکر قامشی
و پرخ و طاری صاپلری ییر
فرانسده پارس حیوانات بعچه سنده بوحیوان موجوددر برنجی دفعه
پارسه کتیرن موسیو «دلاپوت» نام ذات در (۱۸۵۳)

اور یاده علم حیوانات علسانه لاپیله معلوم اولان آت بالغی
«هیپویوطام آمفی» دینلان نوع در بوحیوان یوم مشاق و احق در
 فقط قیرنجه پک قورقچ اوولور افريقا جنوینده چقوره دشور مکله
صید ایدرلر اوق و تفنک ایله دخی اور دلر اما بوشکار چوق تهلکه لی
چونکه دریسی یک قالین اولدیغندن قورشون ایشلن یالکزقارننه واویلو قلرینه
تائیرا یده بیلور حیوان ایسه پک قوتلی اولدیغندن اور ولایا بده جله ایده چک
اولورسه خلاص مشکل در لمی صحنه ناقع وبسرا و سهل الهضم دریسی

آت طاقى * ترجمه . چىلبر قوشقۇن قىطىارمه توڭك طوقىھ طاقى
چارلىق او لار چىغ خا جىلакىر ودىكىر

آت طورپى * نبات : يېان طورپى : اشىك طورپى : قاشق اولى .
يا راغنەك و طورپىك رسىمى شوود

TDV İSAM
Kütüphane Arşivi
No 25.899

يا راغنەك تىشىل و كېيىنىڭ دوز او لور چىچىكى صارىي و بەضىي يېاضن
؟ تىخ كىسىسى آچار . اكلى اشتەھارى آچار و طعامى هضمىم ايتىرىر بوسېيدىن
اور و يالىر خصوصىا انكىلىزلىر صغيراتىي بونكە يېار

قارنى حصارى و كۈزلىي تىشىل او لور بوسكك آتە و صغيره قۇناردرىسى داوب
قاپنى او يەلە قوتىلە امر كە حيوانلار اجىسنسە تحمل ايدەھەن لەر خصوصا
باركىركە قىچىندە درىسى يوققە او لان يىرلە تسلط ايدىر باركىر و صغير بوندەن
او ربىھ قورقارلار كە شما تەھىسىلە او حىاركەن كۆردكلىرى كېي او زكىلر بەضا
قىزازلار دەن ضبط او نىاز او لورلار حىار بوسكك اجىسنسە هېچ تحمل
ايدەھەن آتسككى زىتون ياغى قوقسىنى سومن باركىركە يوققە درىلىرىنە
زىتون ياغى سورمك فى الجله چارەدر

آت سولوكى * قرنى التى ىصارەمتراق الاجە يېانى سولوك (سولوك كەلەسەنە)

آت قوتى * باركىر قوتى علم بھائىق دەلات بخارىيە قوتىك درجه لىنى
تعريفا يېچۈن قوللاتىلور اصطلاح دەر برات قوتى دىندىكە شول آت
بخارىيە قوتى مراداولنوركە ثانىيە دە ٧٥ كىلوغرام شىلتى (٦٢ قىيە تىرىپا)
برەمتارتقاعە قالدىرىھىلە اشته بومقدار دە قوت اسپاس حىساب ھەداولنوب
مەلا اون آت و يىكمى آت قوتى واپور دىرىلر كە ثانىيە دە ٢٥٠ و ١٥٠
كىلوغرام شىلتى برمەرتارتقاعە قالدىريان ماڭىنە دىعىكىر

آت قولانى * ترجمە كىيما ئاتىن دە دۆھ قولانى دە دەنەنە قبولاڭىھىن
وقلىدىن كەنايە او لىدىغى كېي آت قولانى زوج و چفت دە كەنايە دە

آت قويوغى * (١) اسکى عەمانلى پاشالارك او كلىرىنە بىرافق كېي چىكىلوردى
برقو يوق چىكىلور سە پاشايە بر توغلۇ اىكى چىكاسە اىكى توغلۇ اوج
او لور سە اوچ توغلۇ پاشادىنوردى (تۈنگ كەلەسەنە) (٢) باتات . ذنپ الخيل
يۈنچە فامiliastindن بەغض يىر دە «اولادمە يۈنچە» دەنلى تىسمىه قىلان يېانى او ت

آتسككى * ايى سككە بىكىز معلوم مكس دركە باشى باصىق يېنى عەيىن
ۋارتولىلى و قويۇزمىن او زدە قىرو يېاضن نقطەلەر و كېيى قارامەتراق بىنكلار ايلە
تىشىلى در قارنى باصىق و مىثىل شەكل و قىنادلىرى اىكى طرفدن افاقت او لارق
مبسوطدر «عادى آت سككى» اكادىرىلىكە اوستى قارامەتراق و قىنادلىرىلە

آت کستانه‌سی *** معلوم میوه‌در بینز فقط اوکوز و قیون و خصوصاً ات‌سوه‌رک پرسب بوذرکه ات کستانه‌سی دینور چوق‌شیله نافع بر میوه‌در ازان‌جله اوکودیلوب نشاسته کبی ازیسه بحدله‌ایچون اعلا محلی اولور خیرایدله‌الری بیاض ایمک خاصه‌سندن دروغاد تاموم ترکینه کیروموی بیاضلاتور بوکستانه‌نک یاغی نقرس واوجاع مفاصل تسکینی ایچون انفع در قبوغی ۸ قاربون و ۹ هیدروجن و ۵ اوکزیجن دن ترکیب مناسب بمراره‌درکه صباغت و دباغت ده فائده‌لی در (صاری بوبا ایچون) اغاجی بیاض و بومشاق ولیفلی در لکن طوغ‌امايه و کراسته‌یه پکده‌یاراماز بواجع فی الاصل آسیايه مخصوص در لکن هریده یتشدیریل سورحتی بوندن ایکی یوز‌الی سال اقدم اوروپایی عربی‌ده یوغیکن استانبولدن کتیرلش و بیشیدیلش

TDV İSAM
Kütüphaneleri Arşivi
No 2E.899

آت کیدیشی *** درت درلودر آدمی لنک اشکین درتله بونلدن هر برینک انواعی وارد مثلاً آچیق ادیم پیالی ادیم قورت لنکی آجیق اشکین قاره اشکین چاچه چول کیدیشی درت نعل و دیکر

آتلوبکزاده *** سلطان سليمان ثانی و قشنه دالمجايا حدودنده «قین» قلعه‌سنه وندکلوله فارشو محاربه ایمکه مأمور ایکن قلعه‌یی دشنه تسليم ایدن خائن در بوخیانته سبب ایسه مقدمما صدراعظم سیاوش پاشا مرقومی اورایه نف ایش اولدینه‌ندن بیوزدن قلبنده با غلادیغی کبی عدوسنه حصر ایتیوب کویا اوج آملق ایچون دشنه قلعه تسليمه دولته خیانت ایدی و عاقبت قتل او لعله جراسی بولدى

آتلوعسکری *** سواری . پیاده عسکرک وجودیله برابر آتلونک دخی لزومی مسلمدر آتلوعسکری بوللری کشف ایدر مهه‌اتی محافظه ایلر

خسارتی تسهیل ایدر پیاده‌نک ارقه‌سni آلوب دشمن هجومندن حایه ایلر محاربه و قشنه ایسه جناحلری تشکیل ایدر خصوصاً حین محاربه‌ده پیاده‌یی کیروالق ایحاب اینسه آتلولریاده اوکنه کریلوب دشمنی اشغال ایلسیله پیاده‌صف و نظامی وزمیه‌رق رجعت ایده بیلور و دیکر فوائدی فن حربده مثبت در . آتلو عسکری ایکی‌یه منقسم اولوب بری ثقیل و دیکری سبکار درکه بزده‌تعیله صف سواری و سبکاره ازدر تعیراونه‌یور . آتلو عسکری اوته‌دنبرو دولتلرده موجود ایدی حتی تورا تده فرعونک شاب دکزینه صالدیزیغی عسکر سواری اولدیغی مسطوردر زفون و پلو تارخ روایتلرینه کوره‌لیقورغوس لاکدمونیالولره سواری عسکر تنظیم ایتشیدی بوایسه پیلاع عیسی دن (عم) . ۸۸ سال اقدم در

اسکی تاتارلر و مادیلر واشكانیان دولتلرندن آتلو عسکری جله عساکرک نصفدن زیاده‌ایدی اوائل دولت عثمانیه‌ده دخی بویله‌ایدی اوائل اسلامده ایش‌کورن عسکر و بالجه اهل شرف غزا سواری ایدی بعضاً بدولتك سواریسی پیاده‌سنده نسبته نه مقدار اولسالیدر بومسئله محل محاربه‌نک قابلیته و خصمک نظام عسکریسنه کوره جواب کتورر یوقسه عل‌الاطلاق بتعداد قبول ایتز . تاتارلر و اشارت ایدیکم بعض دولتلرک سواریسی بالجه لشکرک نصفدن زیاده‌ایدی اسکی اتنه‌لولره سواریسی لشکرک عشری مقداری ایدی اسکندر اکبرک سواریسی سبع و برجی ناپولیونک فی ۱۸۱۲ خمس و ۱۳ و ۱۴ ربع ایدی . شمدیلرده اکثر یاسدنس سواری پاپارلر و فن حرب‌ده پک‌منتظم دولتلر اووا و صحرالر ایچون گن ایله عشر پیشنه و طاغلیق و دیه‌لک محلارده اون ایکی‌ده برایله یکرمی‌ده برا اسنده سواری تنظیم ایدی‌یوزلر

اشبو ۱۳۸۷ سنه‌سی دولت عثمانیه‌نک هراردو سنده سواری درت الای در برجی الای «اژدر سواری» دیکاری «صف سواری» تسمیه قلنور لکن برجی اوردوده چرکس سواری و قراق سواری و دراغون الایری

واردر فقط النجی اردو برادر ایله بوصف سواری الایلریندن همبارت در از درو دراغون کله لری بھی فارسی ذکری فرانسمنجه ایکیسی بمعناده اولدیغندن بزم سواری تسمیه سنه بشقہ بشقہ شئ کبی تقریقه باعث اکلاشلماز اشو ۱۸۷۰ میلادی اگستوس ده (جادی اولی ۱۸۸۷) فرانسہ ایله پروسیا محاربہ سندھ چوق ایشه یاریان سواری اوزو پا لسانلرنده اوهلان دیدکلری پروسیا آتلسوی ایدی که بوآ تلویر اسکی تاتار و ترک آتلسوی اصولنده در حتی شو «اوهلان» اسی ترجمہ اوغلان کله سندن محرف در آتلوق نجھے * قرنجھے لردن ایری وجابق قوشان نوع در (قرنچھے کله سندن)

آتلوق نجھے * جمناسیق اویونلریندن ۰ بودیروہ کی ۶ام و سسطنندن بر قازیق دیہ سنه یولشیدر لر دیره کلک براوجنیه بروکیسہ و دیکر اوچنہ بھی قارنی اوستہ بنوب ایاقله بیوی دپه رک دوزل

TDV İSAM
Kütüphaneleri Arşivi
No ۲۵. ۸۹۹

آت میدانی * استانبولیہ شمیدی سلطان احمد میدانی در اسکی قسطنطینیہ فرالبریندن «سور» (جل و زنندہ) بالشامش و قسطنطینیں اکمال ایتش در آت قوشوی اویونہ مخصوص روما سرقی رسمندیه یاپلشیدی (سرق کله سنه) اووقت بومیدانک طولی ۱۳۰ و عرضی ۲۷: قدم ایش اوراده قصر قرالی و دیکیلی طاشلرو وارا یادی که حالا بعضی سی باقی در ایزان جمله ۲۰ میزارت فاعنونه مصر خطوطیله دیکیلی طاش موجوددرکه «اسکی تؤذوس» دیکمشیدی (دیکیلی طاش کله سنه)

آت یاریشی * قدیعا وحالا موجود مسابقه خیل در اسکی دن استانبولیه کی آت میدانی بو یاریش ایچون ایدی اودائیری در تفعله یادی کره طولا شوربردی فقط اسکی ات یاپلشلریله شمیدیکیلر مقصد چه مختلف در

شویله که قدمانک بو یاریشدن مر ادلری انچیلک و آت اوزرنده جسارتہ ایمان ایدی شمیدی اورو پالیلرک مقصدی آت اجناسنی اصلاحه تشویق در انکلیز لرده بومسابقه غایت اعشا اوانور فن مخصوص اولنٹس حتی تریه ملیه اقسامنده داخل در اورو پالک دیکر ملکتلرنده اوستیانا وال مانیاده دخی هر عی و مصروفه دخی هوجو پور فرانسیس ده اون درد بھی لویی (۱۷۸۰) یادیسده اکلبجھے قبیلندن قالشیدی بونجھی ناپولیون (۱۸۰۷) قاعده اوزره ترتیب و تنظیم ایتشیدی شمیدی حکومت نظراری و معروفیله اجراء اولنور اجراء اولنیان یولرده تشویق ایحون بیوک مکافاتلر توزیع ایدیلور

آت صاحبته کوره اشر * آت بیجی طانور * آت آلان ایکداری آشیدی آتلوق دن یا یالق ایودر دیرلریسہ اینلخه * آتی نھلرلرکن توسعغه ایاغنی قالدیریس * بخششیش آتابک تیشنہ باقلیاز * آتلر تیشور آرلقدہ اشک اولور آت اتی پچمک نه ایدی کیرودن طای بشمیه ایدی * آت اویشندن اوراق بیچلمز * آتلن دوشن اولن اشکدن دوشن اولور * اوج کونلک یا پسلکی وار قرق ییلاق آت کوبرمی فارش دیرر * آتلی یا یانک حالتندن نه یلور * آت تعیریله ضرب امثالین در .

آت باشی برابر * ات صیرتندہ بیومش * کنایاتندن در * آتابک *

سلطین سلیجویه دن بھضیلری امر ادن مقبوله رینی اولا دیلر ینک تریه سنه تعین ایوب و میرخوندک تعیفنه کوره شهرزاده کانی امر ای اطراف نزدینه کوندروب اواخر ایه اتابک تلقیب ایلدیلر که بابلک و بک بیلا و بیلا تھنستانه .

آنالق * قیمت لغی دوشنده سلیجویه تقلیدا اتابک رتبه سی ایدی . ترکلر دن سلیجویلر و اتابک و خانلرده اتالق رتبه سی عثمانی لک عظمشندن می درنہ در «لاتالق» اوادی اتابک مقامندو «لاتالق» دینورا یادی که مؤخرا

بورتبه صدارت یعنی رئیس و کلائق اولدی و دها صکره لری سلاطین عثمانیه بالذات محابیه یه حاضر اولا یوب آیروجہ صدراعظیمی سردار لقله ارسال لرنده حر بده یارارلیق ایدنلرک مکافاتنی تسريع و اتخاذ تدابیرده عدم فوت فرصت حکمتنه مبنی سرداره و کالت مطلقه ویریلوردی اشته بورادن ازارق شهدی سفرده و حضرده «وکالت مطلقه» دیندی واولدی

اتابکاندن نیچه لری تفرد و استقلال ایدوب حکومت و سلطنت سور دیلر مورخین بونلری درت شعبه یه تقسیم ایله اتابکان موصل و اتابکان فارس (سلغیریه) و اتابکان آذربایجان و اتابکان لرستان عنوانلریله ذکر ایلدیلر.

اتابکانه دائئریا زلش تواریخ مختلف و سختدن عاری اولوب تحقیقه محتاج در میرخوندک روضه اصفاسدن (جلد رابع گفتار در قصاید اتابکان و چکونکه احوال ایشان) اکلاشیلان شودر

اتابکان موصل	نفر	ظهور	انقراض	نفر	ظهور	انقراض	نفر	ظهور	انقراض	نفر	ظهور
	١٠				٥٢٣						

اتابکان اذربایجان	نفر	ظهور	انقراض	نفر	ظهور	انقراض	نفر	ظهور	انقراض	نفر	ظهور
	٥										

اتابکان فارس	نفر	ظهور	انقراض	نفر	ظهور	انقراض	نفر	ظهور	انقراض	نفر	ظهور
	٩										

اتابکان لرستان	نفر	ظهور	انقراض	نفر	ظهور	انقراض	نفر	ظهور	انقراض	نفر	ظهور
	٩										

کاتب چلی یه کوره (تقویم التواریخ) اتابکان شعبه لری و عدد ملوک

تواریخ شویله در

بني آقسنقر

(اتابکان موصل)

مدت	انقراض	ظهور	نفر
سنه	سنه	سنه	١٥

(٢٢٢)

بني ایلدکز

(اتابکان آذربایجان)

مدت	انقراض	ظهور	نفر
سنه	سنه	سنه	٥

مدت	انقراض	ظهور	نفر
سنه	سنه	سنه	٥٤٠

سلغیریان

(اتابکان فارس)

مدت	انقراض	ظهور	نفر
سنه	سنه	سنه	١١

اتابکان بزرگ

(اتابکان لرستان)

مدت	انقراض	ظهور	نفر
سنه	سنه	سنه	٨

اتابکان کوچک

(در لرستان کوچک)

مدت	انقراض	ظهور	نفر
سنه	سنه	سنه	١١

٧٣

٦٩٣

٦٣١

١١

تقویم التواریخ تاریخ مدتلرندہ اولان خطاء غالباً سهو و ترتیب طبع
اولنديغىن سیز کیلر ایچیندە تصحیح اولندى .
اوروپالى مورخلرک ضبطلىرینه کوره اتابکان تواریخى شویله در

- ١ اتابکان عراق من ٥٢١ الى ٦١٥
- ٢ اتابکان آذربایجان من ٥٦٥ - ٦٢٢
- ٣ اتابکان فارس من ٥٤٣ - ٦٦٣
- ٤ اتابکان لرستان الى ٧١٩

شىدىيەدك بولنان اتابکان مسکوكاتنى تحرى ايتديكمىزدە مىذكور
تارىخلردن هىچ بىرینه اعتماد اوئىھى جىنى ظاهر او لوون مثلاً اتابکان موصل كە
بنى اقسىقر بدرالدين لولوايله ختم بولدى تقویعه کوره في ٦٣٠ او روپالىلره
کوره في ٦١٥ حالبوکە بدرالدين لولونك برسكەسى بولنىدى كە في سنە ٦٥٦
ضرب اولنديغى اوزىزندە محرردر .

اتابکان مسکوكات عتيقه سى تحرى ايدرىكىن مورخىن ترك و فرسە معلوم
اوليان براتابك دها ظھور ايلدى شودركە قاھرو مسعود ابن ارسلان
شاهىدن صكره بدرالدين لولو مضبوط تواریخى در حالبوکە برى
٦٢٠ دىكىرى ٦٢٣ تارىخلى اىكى سككە بولنىدى كە ایچىنده ناصرالدين
محمود بن قاهر اسمى وارد

لولو سككە لرندن الاىاسى بولنان ٦٤٧ تارىخلى اولوب قاهر مسعود ايسە
في ٦٠٧ ياخى وفات ايتديكمىزدەن اىكى تارىخى يېننە يېڭىمى سال قدر وقت
مورخىشە بھم-ول قالمىش دىيكىدر و باجىلە اتابکان مسکوكاتنى نظر
مضبوط كتب اولان تواریخى تصحیحه محتاج در نەچارە كە بوکونەدك معلوم
اولان مسکوكات برمکمل اتابکان تارىخى يازمۇھە كەفايت ايدەجك
مرتبە لرده دىكل .

رسىدە نظر عاجزى اولان مسکوكات اتابکان دە مىھىر بولنان تارىخلىرى

بروجه زير قيد ايدەيم بوسكەدلرک اوزىزندە ضربخانە لرى موصىل دە
اولنديغى محرردر بعضىلرى كە بشقىه محلىدە كىلىشىن در اشارت ايدەرز
اتابکان موصىل

(عمادالدين زنگى ابن آقسىقر كە سلطان محمود بن محمد بن ملكشاه
سلجوق اھر اسنندن اىكىن ولايت عراق شخنەسى نصب اولندى وايرتسى
سنە صاحب موصل وفاتىدە موصل والىلىكى علاوه منصب ايدادى
بوقدرت الله پىجدىكىن صىركە تسلط ايدى اچال تارىخى شودر
سنە

٥٥١ عراق شخنەلى

٥٥٢ موصل والىلىكى و خلى ضبطى واستقلالى
٥٥٤ شامە مسلط اولان فرنكلرى بوزىدېغى

٥٥٩ دمشق محاصرەسى و اڭرۇلايات شامە استىلاسى
اىكىنجى محاصرە دمشق و ضبط دىيارىكى و كردستان
٥٤٤ بعض غلاملىرى طرفىن قىل اولنديغى اتابکان موصىلە بىنچىسى
بوعماد زنگى ابن اقسىقر اولنديغىن بوشعبە اتابکان على الاطلاق
«بنى آقسىقر» عنوانىلە ذكر اوئلە كەلىدېلر شىسىدە يەدك بولنك سككەسى
كۈرۈلەي

تارىخ سككە

سنە

٥٤٠ نورالدين محمود بن زنگى (حلب)

ميرخوند يازاركە «زنگى نك ٥٤٤ شەھادتىن صكرە اوغلۇ نورالدين
محمود حلب و حص و حجا و مضافاتىنە مستولى اولندى» حالبوکە
نورالدينك ٥٤٠ تارىخلى حلب دە مضمۇب سككەسى وار
٥٥٥ قطب الدین مودود بن زنگى براذرى نورالدين رأيىلە دىيارىكى
وجزىرەدە حکومت ایتىشىدى . اقدىمە براذرى سيف الدین بن

زنکی نورالدین تصویبله او رالری ضبط ایلشیدی و فاتنده
قطب الدین آنک مقامنه پکدی و سکه کسdi شوقيد اولانسان
٥٥٥ تاریخی سکه انک در نزده ضرب اولندیغی محرر دکاسه ده

جزیره ده ضرب اولندیغی لازم کله جک مقامندن و خلف او غلی
سیف الدین سکه سندن مستفاددر برادری سیف الدین
سکه سی کورلادی

سیف الدین غازی بن مودود بن زنکی ٥٦٨

دیکر بو تاریخی ایکی سکه سی ضرب بالجزیره ٥٧٥

الملک الصالح اسماعیل بن نورالدین محمود مورخین و کذا میرخوند
بونک اسمی صالح ظن ایتدیلر حابوکه ملک صالح لقبی اولوب
اسمی اسماعیل ایدوکی سکه سنده او قونغفله تصحیح اولندی
بونک ایکی سکه سی کورلادی ایکیسی دنخی ٥٨١ تاریخی
ایسده بڑی حجده دیکری حلب ده مضزوب

عز الدین مسعود ابن مودود ٥٧٦

نورالدین ارسلان شاه ابن مسعود ٥٩٤

قاهر مسعود ابن ارسلان شاه ٦٠٧

ناصر الدین محمود ابن قاهر ٦٢٠

دیکر سکه سی ٦٢٣

بدراالدین لولو ٦٢٧

دیکر سکه سی ٦٣١

تاریخی برالتون سکه سی ٦٥٠

دیکر باقر ٦٥٦

بو سکه لرک هپسی باقر ٠ بونلردن بشقہ اتابکان سکه لرندن
اوچ سکه ذها معلوم که شونلردر